

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

Gaziantep İli Entegre Sarımsak İşleme Tesis Yatırımı Ön Fizibilite Raporu

**T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

Gaziantep İli Entegre Sarımsak İşleme Tesisi Yatırımı

Ön Fizibilite Raporu

2021

ŞUBAT

RAPORUN KAPSAMI

Bu ön fizibilite raporu, tarımsal sanayiye geliştirmek amacıyla Gaziantep ili Araban ilçesinde Entegre Sarımsak İşleme Tesisi kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak ve detaylı fizibilite çalışmalarına altlık oluşturmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren İpekyolu Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yatırımcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile İpekyolu Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

İÇİNDEKİLER

RAPORUN KAPSAMI	3
HAKLAR BEYANI	3
İÇİNDEKİLER	1
TANIM VE KISALTMALAR	4
1. YATIRIMIN KÜNYESİ	5
2. EKONOMİK ANALİZ.....	7
2.1 Sektörün Tanımı	7
2.2 Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler	8
2.2.1 Yatırımın Teşvik Sistemi	8
2.2.2 Diğer Destekler.....	10
2.3 Sektörün Profili	12
2.4 Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep	14
2.5 Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini.....	20
2.6 Girdi Piyasası	27
2.7 Pazar ve Satış Analizi.....	31
3. TEKNİK ANALİZ	36
3.1 Kuruluş Yeri Seçimi	36
3.1.1 Fiziksel ve Coğrafi Özellikler.....	36
3.2 Alternatifler, Yer Seçimi ve Arazi Maliyeti	36
3.3 Üretim Teknolojisi	36
3.4 İNSAN KAYNAKLARI	38
4. FİNANSAL ANALİZ	42
4.1 Sabit Yatırım Tutarı	42
4.1.1 İnşaat Maliyeti	42
4.1.2 Makine ve Ekipman Maliyeti	43
4.1.3 Demirbaş Maliyeti	44
4.1.4 Taşıt Maliyeti	44
4.1.5 Arazi Bedeli/Kamulaştırma Bedeli.....	45
4.1.6 Toplam Sabit Yatırım Tutarı.....	45
4.2 Yatırımın Geri Dönüş Süresi.....	46
5. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ	46
5.1 Projenin Çevresel Etkisi.....	46
5.2 Projenin Sosyal Etkileri	46

KAYNAKLAR 48

Ek- 1: Fizibilite Çalışması İçin Gerekli Olabilecek Analizler 49

TABLolar

Tablo 1 - NACE Kodu	7
Tablo 2 - Sarımsak Türevi Ürünlerin GTİP Kodu	8
Tablo 3 - Bölgesel Teşvik Uygulamalarında Sağlanan Destek Unsurları	8
Tablo 4 - Öncelikli Yatırım Destek Unsurları	9
Tablo 5 - Yatırım Teşvik Sistemi Kapsamında Desteklenen Unsurlar	9
Tablo 6 - Yatırımı Planlanan Tesisin Yatırım Teşvik Sisteminde Alabileceği Destek Unsurları	10
Tablo 7 - KOSGEB Kredi Faiz Desteğinden Faydalanabilecek İşletmeler ve Destek Unsurları	11
Tablo 8 - Gıda Ürünlerinin İmalatı Kapasite Kullanım Oranı (2007-2020)	13
Tablo 9 - Ülkelerin Sarımsak İthalat Miktarı (2015-2019) (Ton)	14
Tablo 10 - Ülkelerin Sarımsak İthalat Hacmi (2015-2019) (Bin Dolar)	15
Tablo 11 - Ülkelerin Sarımsak İhracat Miktarı (2015-2019) (Ton)	15
Tablo 12 - Ülkelerin Sarımsak İhracatı Gelirleri (2015-2019) (Bin Dolar)	16
Tablo 13 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İthalat Miktarları (2015-2019) (Kilogram) (Türkiye)	18
Tablo 14 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İthalat Hacmi (2015-2019) (Bin Dolar) (Türkiye)	18
Tablo 15 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İhracat Miktarları (2015-2019) (Kilogram) (Türkiye)	19
Tablo 16 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İhracat Gelirleri (2015-2019) (Bin Dolar) (Türkiye)	19
Tablo 17 - Dünya Sarımsak Üretiminde Lider Ülkeler ve Üretimleri (2014-2018) (Ton)	20
Tablo 18 - Dünya Sarımsak Üretim Alanları (2014-2018) (Ha)	21
Tablo 19 - Ülkelerin Sarımsak Verimleri (2014-2018) (Hg/ha)	21
Tablo 20 - İllere Göre Kuru Sarımsak Üretimi (2014-2019) (Ton)	22
Tablo 21 - İllere Göre Taze Sarımsak Üretimi (2014-2019) (Ton)	23
Tablo 22 - Sarımsak Üretim Alanı (Da)	24
Tablo 23 - Gaziantep Sarımsak Üretimi (2004-2019)	25
Tablo 24 - Sarımsak Üretim Takvimi	28
Tablo 25 - Türkiye Geneli Sarımsağın Üretim ve Pazarlama Değeri (2018-2019) (TL)	28
Tablo 26 - Gaziantep İli Sarımsak Hal Fiyatları (2020)	29
Tablo 27 - Girdi İhtiyacı	30
Tablo 28 - Girdi Fiyatları	30
Tablo 29 - Gaziantep İli Sarımsak Üretimi	31
Tablo 30 - Gaziantep İl Geneli ve Araban İlçesi Sarımsak Üretimi Karşılaştırması (2019)	31
Tablo 31 - İlk Faaliyet Yılında Tam (Teorik) Kapasitedeki Üretim Düzeyi	34
Tablo 32 - 2. Yıl (İlk Faaliyet Yılı) İtibariyle Aylara Göre Satış Miktarları	34
Tablo 33 - KKO'ya Göre Yıllık Üretim Miktarı	35
Tablo 36 - Makineler	37
Tablo 38 - Gaziantep İli 15-64 Yaş Arası Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı	38
Tablo 39 - Çalışabilecek Nüfus ve Toplam Nüfusa Oranı (2015-2019)	39
Tablo 40 - Personel Ücretleri	41
Tablo 41 - Kapalı Alan Dağılımı-İdari Alan	42

Tablo 42 - Kapalı Alan Dağılımı-Üretim Alanı	42
Tablo 43 - Bina İnşaatı Toplam Maliyeti	43
Tablo 44 - Makineler	43
Tablo 45 - Demirbaşlar	44
Tablo 46 - Taşıtlar	44
Tablo 47 - Arazi Alımına İlişkin Veriler	45
Tablo 48 - Sabit Yatırım Kalemleri	45
Tablo 49 - Yatırımın İstihdam Etkisi	47

ŞEKİLLER

Şekil 1 - Dünya Sarımsak Üretimi (2014-2018) (Ton).....	13
Şekil 2 - Türkiye'nin Sarımsak İthal Ettiği Ülkeler ve İthalat Oranları (2017-2019) (Ton)	16
Şekil 3 - Türkiye'nin Sarımsak İthalat Hacmi (2015-2019) (Bin Dolar)	17
Şekil 4 - Türkiye'nin Sarımsak İhraç Ettiği Ülkeler ve İhracat Oranları (2015-2019) (Ton).....	17
Şekil 5 - Türkiye'nin Sarımsaktan Elde Ettiği İhracat Gelirleri (2015-2019) (Bin Dolar).....	18
Şekil 6 - Türkiye Sarımsak Üretimi (2015-2019) (Ton)	22
Şekil 7 - Türkiye'de Üretilen Taze ve Kuru Sarımsak Miktarı (2015-2019) (Ton)	22
Şekil 8 - Kuru Sarımsak Üretim Haritası (2019) *	23
Şekil 9 - Taze Sarımsak Üretim Haritası (2019) *	24
Şekil 10 - Gaziantep Taze Sarımsak Üretimi (2015-2019) (Ton)	26
Şekil 11 - Gaziantep Kuru Sarımsak Üretimi (2015-2019) (Ton).....	26
Şekil 12 - Gaziantep'teki Taze Sarımsak Üretiminde Araban İlçesinin Payı (2015-2019).....	27
Şekil 13 - Gaziantep'teki Kuru Sarımsak Üretiminde Araban İlçesinin Payı (2015-2019)	27
Şekil 14 - Gaziantep Sarımsak Fiyatları (TL).....	28
Şekil 15 - Gaziantep Coğrafi Konumu.....	36

TANIM VE KISALTMALAR

AB:	Avrupa Birliği
ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
BAE:	Birleşik Arap Emirlikleri
AR-GE:	Araştırma ve Geliştirme
A.Ş.:	Anonim Şirket
BBN:	Başa Baş Noktası
CPM:	Critical Path Method (Kritik Yol Yöntemi)
ÇED:	Çevresel Etki Değerlendirme
EDAM:	Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Derneği
GSYH:	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
GSMH:	Gayri Safi Milli Hâsıla
ICCA:	Uluslararası Kongre ve Konvansiyon Birliği
İKO:	İç Karlılık Oranı
KDV:	Katma Değer Vergisi
NBD:	Net Bugünkü Değer
PERT: Tekniği)	Program Evaluation and Review Technique (Proje Değerlendirme ve Gözden Geçirme
PTD:	Proje Teslim Dosyası
TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
T.C.:	Türkiye Cumhuriyeti
YGS:	Yatırımın Geri Dönüş Süresi
GTİP:	Gümrük Tarife İstatistik Kodu
TOBB:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

1. YATIRIMIN KÜNYESİ

Yatırım Konusu	Entegre Sarımsak İşleme Tesisi (Soğuk Hava Deposu Dahil)	
Üretilen Ürün/Hizmet	File Sarımsak Soyulmuş Tane Sarımsak Sarımsak Tozu Dilimlenmiş Sarımsak	
Yatırım Yeri (İl – İlçe)	Araban/Gaziantep	
Tesisin Teknik Kapasitesi	5.000 Ton/Yıl Sarımsak İşleme	
Sabit Yatırım Tutarı	2.198.283,62 Dolar	
Yatırım Süresi	12 Ay	
Sektörün Kapasite Kullanım Oranı	%72 (2020 Yılı)	
İstihdam Kapasitesi	32 Personel	
Yatırımın Geri Dönüş Süresi	2,52 Yıl	
İlgili NACE Kodu (Rev. 2)	01.13.22	
İlgili GTİP Numarası	07.03.20 (Kuru ve Taze Sarımsak) 0712.90.90.0011 (Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde Sarımsak)	
Yatırımın Hedef Ülkesi	Öncelikli Hedef Pazar Ülkeleri: Irak, Suriye, Suudi Arabistan, Libya, İran, İtalya, Almanya, Belçika, İngiltere, ABD	
Yatırımın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Etkisi	Doğrudan Etkiler	Dolaylı Etkiler
	Amaç 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme Amaç 9: Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı	Amaç 10: Eşitsizliklerin Azaltılması Amaç 12: Sorumlu Üretim ve Tüketim

15.11.2020

* Dolar Kuru 7,77 olarak baz alınmıştır.

Subject of the Project	Integrated Garlic Processing Plant (Including Cold Storage)	
Information about the Product/Service	Fish Garlic Peeled Garlic Garlic powder Sliced Garlic	
Investment Location (Province-District)	Araban/Gaziantep	
Technical Capacity of the Facility	5.000 Tons/year Garlic Processing	
Fixed Investment Cost (USD)	\$ 2,198,283.62	
Investment Period	12 Months	
Economic Capacity Utilization Rate of the Sector	72% (2020)	
Employment Capacity	32 Employees	
Payback Period of Investment	2,52 Years	
NACE Code of the Product/Service (Rev.3)	01.13.22	
Harmonized Code (HS) of the Product/Service	07.03.20 (Dried and Fresh Garlic) 0712.90.90.0011(Whole, Cut, Sliced, Crushed or Powdered Garlic)	
Target Country of Investment	Primary Target Market Countries: Iraq, Syria, Saudi Arabia, Libya, Iran, Italy, Germany, Belgium, England, USA	
Impact of the Investment on Sustainable Development Goals	Direct Effect	Indirect Effect
	Goal 8: Decent Work and Economic Growth Goal 9: Industry, Innovation and Infrastructure	Goal 10: Reducing Inequalities Goal 12: Responsible Production and Consumption

15.11.2020

* The dollar rate is based on 7.77

2. EKONOMİK ANALİZ

2.1 Sektörün Tanımı

Son yıllarda ülkemizde tıbbi ve aromatik bitkilerin ve bunlardan elde edilen ürünlerin kullanımında önemli bir artış dikkati çekmektedir. Gelecek yıllarda sürekli artan talebi karşılamak ve daha kaliteli standartta bir ürün elde etmek için üretimin, bunlardan elde edilen ekstralarının ve işleyen sanayi kollarının büyümesi ve artması beklenmektedir (Gürbüz, 2014). Bu tıbbi ve aromatik bitkilerin arasında olan sarımsak, atölye ve fabrikalarda işlenerek de işlenmeden de tüketilebilen bir tarım ürünüdür (Koyuncu, 2012). Sarımsak, soğangiller familyasından bir sebze olup ülkemizin her tarafında yetiştirilebilmektedir. Birçok yiyeceğin içine katılarak aroma veren sarımsağın önemi, sağlık açısından faydaları nedeniyle her geçen gün artmaktadır. Yaş olarak tüketilebilmekle birlikte kuru tüketimi, saklanabilmesi ve tüm yıl boyu kullanılabilmesi nedeniyle daha yaygındır.

Türkiye’de yaklaşık 130 bin dekarı kuru, 20 bin dekarı taze tüketime yönelik olarak toplam 150 bin dekarı aşan alanda sarımsak üretimi yapılmaktadır. Ülke genelinde yapılan üretim 2018 yılında 143.207 tondur. 2019 yılında sarımsak üretiminde Gaziantep ili 4.921 ton ile birinci olmuştur.

Sarımsak üretimine ilişkin genel değerlendirmeler şu şekildedir:

- Yıllık sarımsak üretimimiz 140 bin tonu geçmiştir. Bu üretimin yaklaşık %25’lik kısmı taze olarak tüketilmektedir.
- Sarımsak dendiğinde akla ilk gelen il Kastamonu olmasına karşın, 2018 yılından bu yana en fazla sarımsak üretimi Gaziantep’te gerçekleşmektedir.
- Türkiye’de yaklaşık 130 bin dekarı kuru, 20 bin dekarı taze olmak üzere 150 bin dekarı aşan alanda sarımsak üretimi yapılmaktadır.
- Kişi başı sarımsak tüketimimiz 1.5-2 kg arasında değişmektedir.
- 2019 yılında dünyada en fazla sarımsak ihracatı yapan ülke, 1.761.649 ton ile toplam sarımsak ihracatının %77’sini gerçekleştiren Çin’dir.
- 2019 yılında dünyada en fazla sarımsak ithalatı yapan ülke, 465.344 ton ile toplam sarımsak ithalatının yaklaşık %23’ünü gerçekleştiren Endonezya’dır.

Yatırım konusu soğuk hava deposu dâhil Entegre Sarımsak İşleme Tesisidir. Tesiste üretilmesi hedeflenen ürünler şu şekildedir:

- File Sarımsak
- Sarımsak Tozu
- Soyulmuş Tane Sarımsak
- Dilimlenmiş Sarımsak

Aşağıdaki tabloda yatırımın konusu olan tesisin hammaddesi olan sarımsak ürününün NACE Kodu verilmiştir.

Tablo 1 - NACE Kodu

Ürün	Nace Kodu
Sarımsak	01.13.22

Aşağıdaki tabloda yatırımın konusu olan tesisin hammaddesi olan sarımsağın taze ve kuru halinin ve bu sarımsak ürününden elde edilebilecek ürünlerin GTİP kodu verilmiştir.

Tablo 2 - Sarımsak Türevi Ürünlerin GTİP Kodu

Ürün	GTİP Kodu
Taze ve Kuru Sarımsak	07.03.20
Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde Sarımsak	0712.90.90.0011

2.2 Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler

2.2.1 Yatırımın Teşvik Sistemi

Yatırım Teşvik Sistemi, 19.06.2012 tarihli Resmî Gazete’de yayınlanmıştır. Tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi hedefinde bölgesel yatırımların teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Bu teşvikler doğrultusunda bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, hedeflerine ulaşılması amaçlanmaktadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020). Yatırım teşvik sistemi, yatırımları artırarak bölgeler arası eşitsizliğin giderilmesini hedeflemektedir. Ayrıca cari açığın azaltılması, az gelişmiş bölgelere sağlanan yatırım desteklerinin genişletilmesi, destek unsuru miktarlarının artırılması, kümelenme faaliyetlerinin teşvik edilmesi, teknoloji dönüşümü sağlayacak yatırımların desteklenmesi yatırım teşvik sisteminin temel amaçlarındandır. Gaziantep ili bölgesel teşvik sistemine göre III. bölgede yer almaktadır. Ayrıca 2021 yılı itibarıyla belirli ilçeler bir üst bölge desteğinden faydalanabilecektir. Bu ilçeler arasında yatırım yapılması planlanan Araban’da yer almaktadır. Yatırım teşvik sisteminde genel anlamda KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, sosyal sigortalar prim desteği (İşveren payı), faiz oranı desteği, arazi tahsis, KDV iadesi, gelir vergisi stopajı indirimi, sosyal sigortalar prim desteği (Çalışan payı) destek unsurları arasında yer almaktadır.

Tablo 3 - Bölgesel Teşvik Uygulamalarında Sağlanan Destek Unsurları

Destek Unsurları			Bölgeler					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı	OSB ve EB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB ve EB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB ve EB Dışı	2 Yıl	3 Yıl	5 Yıl	6 Yıl	7 Yıl	10 Yıl
		OSB ve EB İçi	3 Yıl	5 Yıl	6 Yıl	7 Yıl	10 Yıl	12 Yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			Var	Var	Var	Var	Var	Var
Faiz veya Kar Payı Desteği		İç Kredi	-	-	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
		Döviz/ Dövizle Endeksli Kredi			1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			-	-	-	-	-	10 Yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			-	-	-	-	-	10 Yıl

Kaynak: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yatırım Teşvik Sistemi Yatırımlarda Devlet Yardımı, 2020.

Aşağıdaki tabloda öncelikli destek unsurlarına ilişkin bilgiler verilmiştir.

Tablo 4 - Öncelikli Yatırım Destek Unsurları

Destek Unsurları		Destek Oran ve Süreleri*
KDV İstisnası		Var
Gümrük Vergisi Muafiyeti		Var
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	40**
	Vergi indirim (%)	80**
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 Yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		Var
Faiz veya Kar Payı Desteği	İç Kredi	5 Puan
	Döviz/Dövizde Endeksli Kredi	2 Puan

Kaynak: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yatırım Teşvik Sistemi Yatırımlarda Devlet Yardımı, 2020.

*1-5. Bölgelerde yapılacak yatırımlar için 5. Bölge desteği, 6. Bölgelerde yapılacak yatırımlar için 6. Bölge desteği uygulanmaktadır.

**İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1.1.2017 ile 31.12.2019 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilir oranın %100 olarak uygulanır.

Sarımsak İşleme Tesisi yatırımı öncelikli yatırımlar arasında yer almamaktadır. Fakat yatırımın yapılacağı ilçe Araban ilçesi alt bölge desteklerinden faydalanabilmektedir. Buna göre yatırımın Araban ilçesinde veya OSB'de yapılması durumunda 4. Bölge desteğinden faydalanılabilmektedir. Planlanan yatırımın, yatırım teşvik sisteminden faydalanılması durumunda toplam sabit yatırım kalemleri, istihdam sayısı ve diğer hususlar göz önünde bulundurulduğunda aşağıda verilen tutarlarda destek sağlayabilmektedir.

Tablo 5 - Yatırım Teşvik Sistemi Kapsamında Desteklenen Unsurlar

Destek Unsurları	Açıklama
İlin Olduğu Bölge	3. Bölge
Genel Teşvik	Yararlanabilir
Bölgesel Teşvik	Yararlanabilir
Öncelikli Yatırım	Hayır
Yatırımla İlgili Özel Şartlar	2017-2022 yıllarında yapılacak yatırım harcamaları için vergi indirimi Yatırıma Katkı Oranına 15 puan ilave edilmekte, vergi indirimi oranı %100 olmakta ve 2017-2021 yılları arası bina-inşaat harcamalarına KDV İadesi uygulanmaktadır.
Yararlanılacak Teşvik Bölgesi	4. Bölge
KDV İstisnası	Var
Gümrük Muafiyeti	Var
Yatırım Yeri Tahsisi	Var
SGK İşveren Hissesi Desteği	6 yıl %25 Yatırıma Katkı Oranı
Vergi İndirimi Desteği	Vergi İndirim Oranı %70, Yatırıma Katkı Oranı %30
Faiz Desteği	TL 4 puan, Döviz 1 puan İndirimli, 1 Milyon 200 Bin TL'yi geçemez.
SGK İşçi Hissesi Desteği	Uygulanmamaktadır.
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	Uygulanmamaktadır.

Kaynak: Yatırım Teşvik Robotu, T.C. Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı, 2020.

Söz konusu yatırım Sebze ve Meyvelerin İşlenmesi ve Saklanması (US-97 kodu: 1513,3) faaliyet koluna girmektedir. Bu faaliyet koluyla ilgili yapılan analizler neticesinde aşağıdaki destek miktarı ve unsurlarından faydalanabilmesi ön görülmektedir. Hesaplamalarda; tesiste çalışacak personel sayısı, arazi, inşaat, makine teçhizat (Yerli/yabancı) ve diğer durumlar gözetilerek hesaplamalar yapılmıştır. Tablonun altında ilgili desteklere yönelik açıklamalara yer verilmiştir.

Tablo 6 - Yatırımı Planlanan Tesisin Yatırım Teşvik Sisteminde Alabileceği Destek Unsurları

Destek Unsurları	Açıklama
KDV İstisnası (%8):	1.257.018,84 TL
Gümrük Vergisi Muafiyeti:	0,00 TL
SGK İşveren Prim Hissesi Desteği:	1.051.015,68 TL (6 yıl %25 Yatırıma Katkı Oranı)
Vergi İndirimi:	5.124.198,90 TL (Vergi İndirim Oranı %70, Yatırıma Katkı Oranı %30)
SGK İşçi Prim Hissesi Desteği:	Uygulanmamaktadır
Faiz Desteği Tutarı:	Kredi kullanımı planlanmamaktadır.
Gelir Vergisi Stopajı Desteği:	Uygulanmamaktadır.

- Teşvik Unsurlarının Açıklaması;

KDV İstisnası: Öngörülen vergi oranı ve ithal ve yerli makine ekipman maliyetlerine göre 1.257.018,84 TL tutarında KDV istisnasından yararlanılabilmektedir.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Yatırım kapsamında onaylanmış İthal Makine ve Teçhizat Listesinde yer alan kalemlerin ithalatından doğan Gümrük Vergisine muafiyet uygulanmaktadır. Yatırım kapsamında ithal makine planlanmamıştır.

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisine uygulanan ve yatırıma katkı tutarına ulaşınca kadar indirimli olarak uygulanan destek unsurudur. Örneğin 1.708.066,30 TL tutarında senelik vergi ödemesinin bulunması durumunda %70 oranında indirim uygulanacak olan vergi tutarı için o sene 512.419,89 TL tutarında vergi ödemesi gerçekleşecektir. Her yıl yararlanılacak vergi indirimi toplamı yatırım teşvik robotuna girilen bilgilere göre 5.124.198,90 TL tutarına ulaşınca kadar vergi indirimi teşvikinden yararlanmaya devam edilebilmektedir.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır. Destek yatırım tamamlama vizesi yapıldığının onayını aldığı tarihi takip eden ilk aydan itibaren başlar. Mevcut yıl için SGK İşveren Hissesi 456,17 TL'dir. Bu tutar düzenli ve zamanında SGK ödemelerini yapan işletmelere uygulanan %5'lik indirim yapıldıktan sonraki tutardır. Bu tutar asgari ücret zammı oranında her yıl değişmektedir. Buna göre 6 yıl süreyle 1.051.015,68 TL tutarında SGK prim teşvikinden yararlanılması ön görülmektedir.

Yatırım kapsamında T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde arazi bulunabilirliğine bağlı olarak yatırım arazisi tahsis edilmektedir.

2.2.2 Diğer Destekler

- KOSGEB Finansman Destek Programı

Programın amacı ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla, işletmelerin kamu bankaları, özel bankalar, katılım bankalarından uygun koşullarda nakdi kredi temin edebilmeleri için faiz/kâr payı masraflarına Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından destek sağlanmaktadır.

Tablo 7 - KOSGEB Kredi Faiz Desteğinden Faydalanabilecek İşletmeler ve Destek Unsurları

Kredi Türü	Girişimci İşletmeler		Stratejik ve Öncelikli Sektörlerdeki İşletmeler		Azami Kredi Vadesi
	Kredi Üst Limiti	Destek Puanı	Kredi Üst Limiti	Destek Puanı	
İşletme Kredisi					18 Ay
Makine Teçhizat Kredisi	50.000 TL*	10 Puan	500.000 TL	12 Puan	36 Ay
Acil Destek Kredisi	Destek kapsamı, üst limiti ve oranı KOSGEB İcra Komitesince belirlenir.				36 Ay

*Girişimcinin genç, kadın, engelli, gazi veya birinci derecede şehit yakını olması durumunda üst limit 70.000 TL olarak uygulanır.

- KOSGEB KOBİGEL – KOBİ Gelişim Destek Programı

Programın amacı ülkenin ulusal ve uluslararası hedefleri doğrultusunda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ekonomideki paylarının ve etkinliklerinin artırılması, rekabet güçlerinin ve sağladıkları katma değerın yükseltilmesi amacıyla hazırlayacakları projelerin desteklenmesidir.

Program kapsamında desteklenecek proje süresi azami 36 aydır.

1. Proje kapsamında verilecek desteğin üst limiti geri ödemesiz 300.000 (Üç yüz bin) TL ve geri ödemeli 700.000 (Yedi yüz bin) TL olmak üzere azami 1.000.000 (Bir milyon) TL'dir.
2. Personel gideri hariç tüm giderler için uygulanacak destek oranı, yatırımın yapılması planlanan Gaziantep ilinin bulunduğu III. bölgede %80'dir.
3. Personel giderleri için ise destek oranı dikkate alınmaksızın; asgari geçim indirimi dâhil net asgari ücret tutarı temel girdi olmak üzere bu programın uygulama esaslarında belirlenen hesap yöntemi ve limitlere göre belirlenen tutarda geri ödemesiz destek sağlanmaktadır.
4. Projeye konu satın alınacak makine, teçhizat ve yazılımın; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca 13.09.2014 tarih ve 29118 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Mali Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tevsik edilmesi durumunda, geri ödemesiz destek oranına %15 (On beş) ilave edilir. Geri ödemeli destek oranı da aynı oranda azaltılmaktadır.
5. Kamu destekleriyle başarıyla tamamlanmış, TÜBİTAK, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ya da AR-GE Merkezi projelerinin çıktısı olan ürün geliştirme başvuruları ile açık kaynak yazılım kullanımını beyan eden başvurular olması ve Başkanlıkça uygun bulunması durumunda geri ödemesiz destek oranına %15 (On beş) ilave edilir. Geri ödemeli destek oranı da aynı oranda azaltılmaktadır.
6. Programın uygulanmasında ve program kapsamında verilecek desteklerde Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarda belirlenen hedefler ile stratejik dokümanlardaki öncelikler doğrultusunda; bölgesel, sektörel ve ölçeksel kriterler ile özel hedef grupları dikkate alınarak programda belirlenen destek üst limit ve oranlarını geçmemek üzere Başkanlık tarafından uygulama özelinde yeni limit ve oranlar belirlenebilmekte ve destek unsurları kısıtlanabilmektedir. Bu uygulamalar dönemsel veya çağrı esaslı olarak yapılabilmektedir (KOSGEB, 2020).

- Kalkınma Ajansı Destekleri

Ajanslar, mali destek programları kapsamında paydaşların tercihleri dikkate alınarak bölge planları ile oluşturulan ve yönetim kurullarınca onaylanan önceliklerin hayata geçirilmesine katkıda bulunacak projelere mali ve teknik destek sağlamaktadır.

- Kırsal Kalkınma Destekleri 14. Etap Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ

Bu Tebliğin amacı; doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, tarımsal faaliyetler için geliştirilen yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması, kırsal toplumda yerel kalkınma kapasitesinin oluşturulmasına katkı sağlamak için yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Tebliğ, 1/1/2021-31/12/2025 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak, tarım ve tarım dışı istihdamı geliştirmek, gelirleri artırmak ve farklılaştırmak için kadın ve genç girişimciler öncelikli olmak üzere gerçek ve tüzel kişilerin ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımlar için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları kapsar.

Program kapsamında uygun destek faaliyetleri; tıbbi ve aromatik bitkilerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni tesislerin yapımı, kısmen yapılmış yatırımların tamamlanması, mevcut faal olan veya olmayan tesislerin kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyonu yatırımlarını kapsamaktadır.

Ekonomik yatırım konularında hibeye esas proje tutarı;

- Başvuruda bulunanların tarımsal amaçlı kooperatifler ve birlikler veya tüzel kişiler olması halinde, 8. maddenin 1. fıkrasında belirtilen yatırım konularında hibeye esas proje tutarı verilmiştir. Bu tutarlar yatırım niteliği yeni tesis olan başvurulardan 3.000.000 Türk Lirası, yatırım niteliği tamamlama olan başvurularda 2.000.000 Türk Lirası, yatırım niteliği kapasite artırımı, teknoloji yenileme ve/veya modernizasyon olan başvurularda 1.500.000 Türk Lirası,
- Hibeye esas proje tutarı alt limiti en az 250.000 Türk Lirası'dır. Bu limitin altındaki başvurular kabul edilmez.
- Hibeye esas proje tutarının %50'sine hibe yoluyla destek verilir. Diğer %50'si oranındaki tutarı başvuru sahipleri temin etmekle yükümlüdür.
- Proje bütçesi KDV (Katma Değer Vergisi) hariç hazırlanır.
- Proje toplam tutarının; bu maddede belirlenen hibeye esas proje tutarını aşması durumunda, artan kısma ait işlerin proje sahiplerince aynı katkı olarak finanse edilmesi ve yatırım süresi içerisinde tamamlanması gerekir. Bu durumun hibe başvurusu ile beraber taahhüt edilmesi şarttır.

2.3 Sektörün Profili

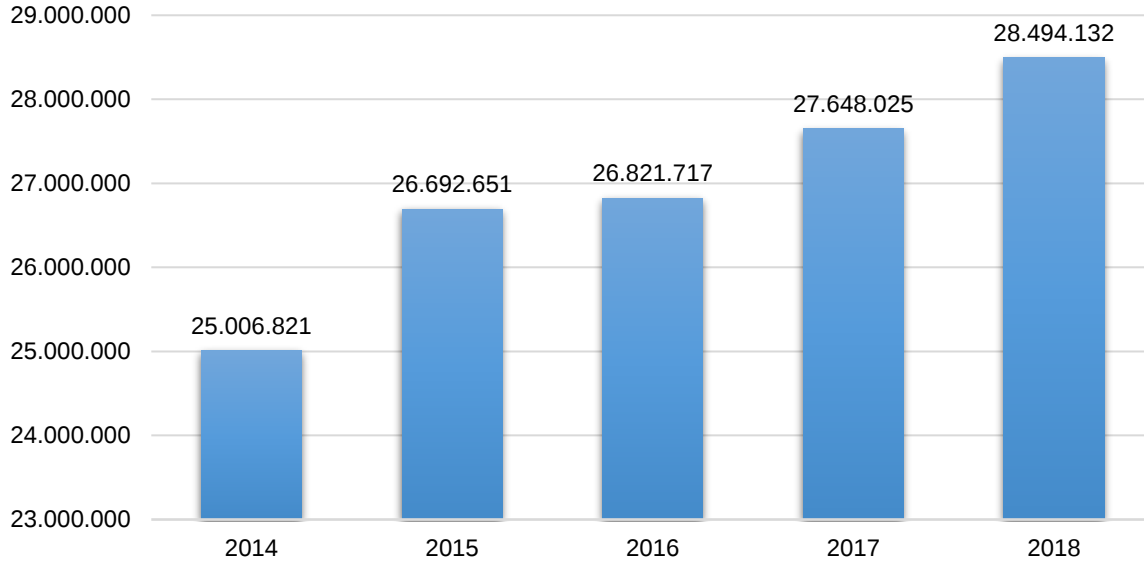
2017 yılında dünya sarımsak üretimi yaklaşık 28 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Dünya piyasasının %78'ini Çin, %6'sını Hindistan, %1,5'ini Bangladeş, %1,4'ünü AB-27, %1,1'ini Kore Cumhuriyeti, %1'ini Mısır, %0,9'unu Rusya gibi lider ülkeler toplamda %90'ını karşılarken, Türkiye %0,5'lik pay ile 14. sıralarda yer almaktadır (www.fao.org, 2020). Türkiye 1990'lı yıllarında dünya sarımsak üretiminde %4 ve ithalatında %3'lük pay ile 7. sırada yer alırken (Akan, 2014) bugün dünya sarımsak ihracatının %78'sini gerçekleştiren Çin, Türkiye iç piyasasında önemli bir yere sahip olarak tüketilen sarımsağın %22'ni karşılamaktadır (TOBB, 2013). Türkiye bir çeyrek yüzyılda hem sarımsak üretiminde hem de dünya dış ticaretinde dezavantajlı konuma gelmiştir.

Türkiye'de iç piyasada kişi başına yıllık tüketilen 1,32 kg sarımsağın yaklaşık 30 gr'ı Çin sarımsağı ile tamamlanmaktadır. Dolayısıyla 1990'lı yıllarda tüketilen kişi başına 1,25 kg yerli orijinli sarımsak tüketimi, günümüzde 0,84 kg'a kadar düşmüştür (Akan, 2014). İç piyasalarda sarımsak arz kıtlığının ithal (Çin) sarımsakla ikame edilmesi, tüketicilerin tüketim tercihleri ve satın alma kararları üzerinde önemli değişimlere neden olmaktadır. Çünkü tüketicilerin yerli orijine sahip sarımsaklardan beklentileri, ithal sarımsaklarla karşılanamamaktadır. Özellikle günümüz tüketicilerinin bilişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanarak, diğer fonksiyonel gıdalarda olduğu gibi sarımsak tüketiminde de sağlık ve gıda güvenliği, besleyicilik, sağlık üzerinde iyileştirici ya da koruyucu etkiye sahip ürün modellerine, pozitif

bir motivasyon ile tepki vermektedir. Bu durumda daha kaliteli ve üstün kimyasal ve mikrobiyolojik özelliklere sahip sarımsaklar, daha fazla talep görmektedir.

Sarımsak eski çağlardan beri kullanılan tarımsal bir üründür. Günümüzde yapılan çalışmalarda sarımsağın anti bakteriyel, antioksidan ve antifungal etkileri; sülfür ve fenolik maddeleri içerdiği kanıtlanmıştır. Sarımsak halk arasında besleyici, iştah açıcı, lezzet verici, koruyucu ve tedavi edici bir sebze olarak bilinmektedir. Sarımsak tüm bu özellikleri sayesinde uzun yıllardır gıda, tıp ve eczacılık alanlarında oldukça yaygın şekilde kullanılmaktadır (Çakmakçı & Gündoğdu, 2005). Aşağıdaki grafikte dünya çapında sarımsak üretimine dair bilgiler verilmiştir. Tablo incelendiğinde sarımsak üretiminin artan bir eğilime sahip olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 1 - Dünya Sarımsak Üretimi (2014-2018) (Ton)

Kaynak: (www.fao.org, 2020)

Yatırımın konusu Entegre Sarımsak İşleme Tesisi, T.C. Merkez Bankasının Nace Rev. 2 koduna göre yayınlamış olduğu KKO istatistiklerinde Gıda Ürünlerinin İmalatı kategorisine girmektedir. Bu kategorinin sahip olduğu kapasite kullanım oranlarının yıllar içindeki değişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu tablodaki verilerden de yararlanılarak Gaziantep'te kurulması planlanan Entegre Sarımsak İşleme Tesisinin kapasite kullanım oranı belirlenmiştir.

Tablo 8 - Gıda Ürünlerinin İmalatı Kapasite Kullanım Oranı (2007-2020)

Yıllar	Kapasite Kullanım Oranı (%)
2007	76,60
2008	74,40
2009	69,79
2010	72,02
2011	71,27
2012	72,15
2013	73,53
2014	72,64

2015	72,44
2016	72,79
2017	73,35
2018	72,95
2019	72,47
2020	71,55

Kaynak: (www.tcmb.gov.tr, 2020)

2.4 Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep

Çalışma konusu ürün ile ürünün bulunduğu sektöre ait ithalat-ihracat miktar ve değerleri ile yurt içi talebin gelişimi bu bölümde verilecektir.

Dünya Sarımsak Dış Ticareti

- Taze ve Kuru Sarımsak (GTİP Kodu: 07.03.20)

Aşağıdaki tabloda sarımsak ithalatında önde gelen ülkelerin 2015-2019 yılları arasındaki ithalat miktarları verilmiştir. Bu tabloya göre Endonezya'nın ilgili yıllarda en çok ithalat yapılan ülke olduğu tespit edilmektedir. Genel toplama bakıldığında ise, tüm dünyada yapılan sarımsak ithalatı miktarlarında düzenli bir artışın veya azalışın olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 9 - Ülkelerin Sarımsak İthalat Miktarı (2015-2019) (Ton)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
Endonezya	479.941	444.301	556.060	582.994	465.344
Brezilya	161.760	173.044	159.257	164.825	165.446
Malezya	115.657	138.548	154.561	151.083	108.553
ABD	87.555	87.341	89.822	90.132	96.062
Tayland	68.431	34.722	41.775	74.986	92.420
Bangladeş	55.327	33.374	42.902	65.056	81.581
Filipinler	52.361	58.755	66.843	74.698	81.500
BAE	60.666	60.760	66.883	55.852	61.182
Pakistan	31.498	51.372	37.070	37.575	58.040
Rusya	50.678	51.161	53.944	50.963	53.505
Genel Toplam	1.868.481	7.298.205	1.955.780	2.087.372	1.991.910

Kaynak: (www.trademapp.org, 2020)

Aşağıdaki tabloda sarımsak ithalat giderleri verilmiştir. Tablonun kapsadığı 2015-2019 yılları arasında en fazla sarımsak ithalat gideri olan ülkenin Endonezya olduğu görülmektedir. Genel toplama bakıldığında ise ülkelerin toplam ithalat giderlerinin verilen yıllar arasında düzenli bir artışa veya azalışa sahip olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 10 - Ülkelerin Sarımsak İthalat Hacmi (2015-2019) (Bin Dolar)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
Endonezya	342.673	436.088	583.300	497.259	529.965
Brezilya	176.024	328.516	287.528	172.582	225.095
ABD	182.975	221.559	222.415	163.412	199.811
Malezya	124.290	235.649	187.743	100.484	118.876
Rusya	68.351	79.087	78.223	67.151	75.854
Bangladeş	53.297	54.175	41.611	30.883	74.592
Almanya	62.282	83.569	82.805	71.486	70.022
İngiltere	54.505	73.080	66.082	54.160	60.865
Pakistan	58.629	93.198	68.086	36.073	57.841
İtalya	61.279	80.832	60.402	54.454	54.856
Genel Toplam	2.136.394	3.013.836	2.839.326	2.111.512	2.478.778

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Aşağıdaki tabloda ülkelerin 2015-2019 yılları arasındaki ihracat miktarları verilmiştir. Sarımsak üretiminde birinci olan Çin verilen tüm yıllarda ihracat miktarı en yüksek ülke olarak lider konumda yer almaktadır. Genel toplamın yıllar içindeki eğilimi incelendiğinde ise ülkelerin toplam ihracat miktarlarının 2016 yılından sonra artış eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11 - Ülkelerin Sarımsak İhracat Miktarı (2015-2019) (Ton)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
Çin	1.754.166	1.530.649	1.710.476	1.883.862	1.761.649
İspanya	148.801	162.371	165.785	150.979	183.852
Arjantin	66.224	77.675	82.974	107.770	98.248
BAE	11.826	8.001	10.946	33.972	37.083
Mısır	5.865	14.670	23.040	16.139	36.395
Hollanda	31.864	37.211	30.373	35.288	30.794
İran	3.966	2.910	1.325	1.669	17.568
Şili	10.622	11.030	11.841	13.820	14.026
Peru	3.864	12.589	13.131	11.082	11.971
Fransa	10.069	16.092	12.346	9.055	10.000
Genel Toplam	2.154.381	1.973.813	2.187.612	2.347.366	2.275.038

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Aşağıdaki tabloda sarımsaktan elde ettiği ihracat gelirlerine ilişkin bilgiler verilmiştir. Bu bilgilere bakıldığında Çin'in verilen yıllar arasında sarımsak ihracat gelirlerinde birinci olduğu tespit edilmiştir. Ülkelerin 2015-2019 yılları arasındaki toplam sarımsak ihracatı gelirlerinde düzenli bir artışın veya azalışın varlığından söz edilememektedir.

Tablo 12 - Ülkelerin Sarımsak İhracatı Gelirleri (2015-2019) (Bin Dolar)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
Çin	1.861.135	2.645.053	2.185.437	1.411.251	1.991.170
İspanya	268.771	416.496	355.049	278.381	353.644
Arjantin	83.524	161.680	182.700	131.945	131.723
Hollanda	67.004	109.110	87.162	75.254	75.762
Fransa	30.780	43.630	40.968	32.358	32.432
BAE	10.979	7.958	10.963	22.967	31.810
Mısır	7.199	15.352	27.226	12.704	28.469
İtalya	27.998	36.861	33.507	26.914	23.125
Şili	2.7647	30.704	30.384	21.300	21.600
Peru	5.676	19.373	19.919	15.135	17.489
Genel Toplam	2.510.659	3.635.082	3.144.560	2.132.179	2.830.079

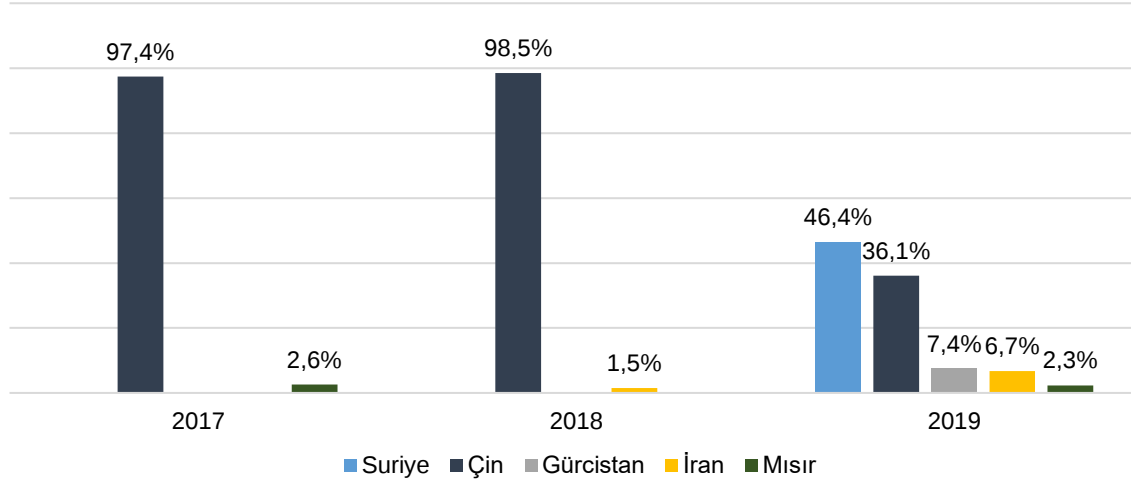
Kaynak: (www.trademap.org, 2020).

Türkiye'nin Sarımsak Dış Ticareti

- Taze ve Kuru Sarımsak (GTİP Kodu: 07.03.20)

Türkiye'nin 2017-2019 yılları arasında en çok sarımsak ithal ettiği ilk beş ülkenin Suriye, Çin, Gürcistan, İran ve Mısır olduğu tespit edilmiştir. Bu ülkelerin toplam sarımsak ithalatı içindeki payları aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Şekil 2 - Türkiye'nin Sarımsak İthal Ettiği Ülkeler ve İthalat Oranları (2017-2019) (Ton)

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin dış ülkelere satın aldığı sarımsak giderleri verilmiştir. 2015-2018 yılları arasında azalma eğiliminde olan sarımsak ithalat giderinde 2019 yılında artış gerçekleşmiştir. Yatırımın konusu olan Entegre Sarımsak İşleme Tesisi ile birlikte Türkiye'nin ithal ettiği sarımsak miktarında ve buna bağlı olarak sarımsak ithalat giderinde azalma yaşanması projenin hedefleri arasında yer almaktadır.

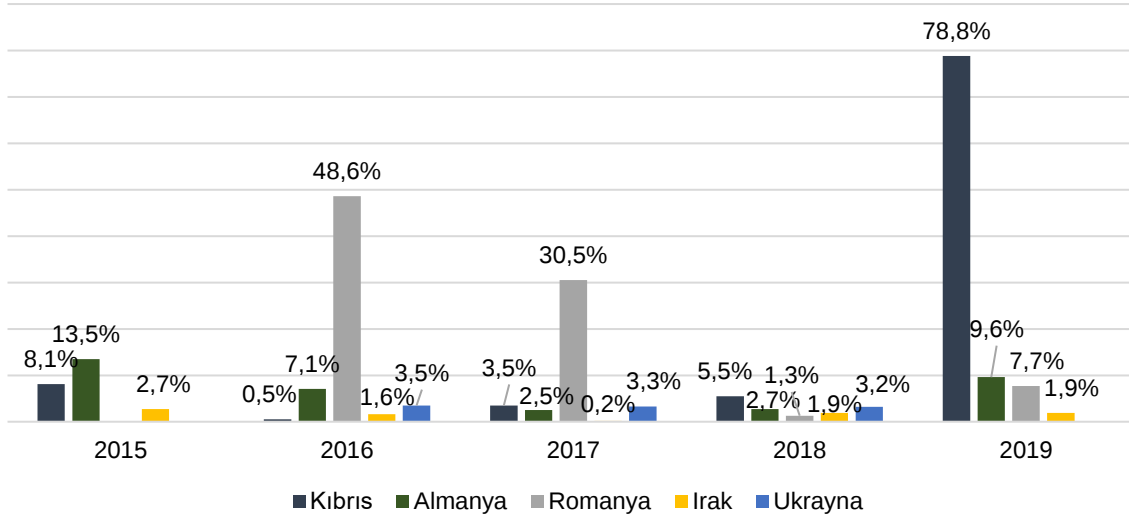
Şekil 3 - Türkiye'nin Sarımsak İthalat Hacmi (2015-2019) (Bin Dolar)

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Türkiye'nin en çok sarımsak ihraç ettiği ilk beş ülkenin Kıbrıs, Almanya Romanya, Irak ve Ukrayna olduğu tespit edilmiştir. Bu ülkelerin toplam ihracat payındaki oranı aşağıdaki grafikte verilmiştir. 2019 yılında yapılan 42 ton ihracat içinde Kıbrıs %78,8 pay ile birinci sırada yer almıştır.

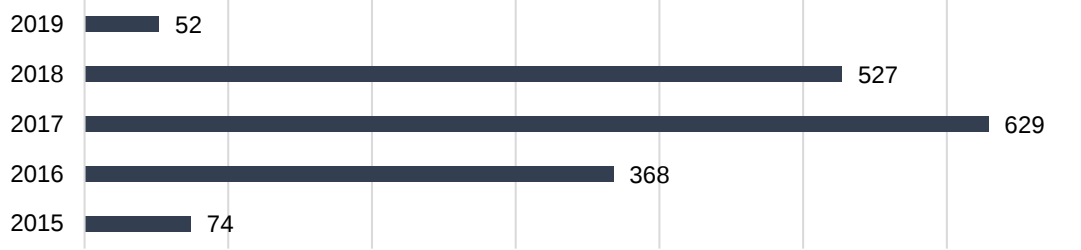
Şekil 4 - Türkiye'nin Sarımsak İhraç Ettiği Ülkeler ve İhracat Oranları (2015-2019) (Ton)

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin sarımsak ihracatından elde ettiği gelirler verilmiştir. Bu grafiğe göre 2015-2017 yılları arasında elde edilen gelirin artan bir eğilime sahip olduğu fakat 2017 yılından sonra gelirlerin düşüş eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 5 - Türkiye'nin Sarımsaktan Elde Ettiği İhracat Gelirleri (2015-2019) (Bin Dolar)

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

- Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde (GTİP Kodu: 0712.90.90.0011)

Kuru sarımsağın bütün, kesilmiş, dilimlenmiş, kırılmış veya toz haline getirilmiş halinin ithalatının yapıldığı ülkeler aşağıda verilmiştir. Türkiye bu ürünlerin ülke içindeki talebini toplam 6 ülkeden karşılamaktadır. İthalat miktarları incelendiğinde Türkiye'nin verilen GTİP Kodu kategorisindeki sarımsak ürünlerini en fazla Çin'den ithal ettiği tespit edilmiştir. Genel toplama bakıldığında ise eğilimin genel olarak artan bir grafik çizdiği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 13 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İthalat Miktarları (2015-2019) (Kilogram) (Türkiye)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
Çin	697.726	661.948	1.038.062	1.060.145	943.315
İran	-	-	-	-	337.400
Hindistan	134.920	195.380	384.205	280.600	306.325
ABD	52.655	46.257	30.000	-	-
İsrail	-	-	3.000	-	-
İtalya	777	1.041	-	-	-
Genel Toplam	886.078	904.626	1.455.267	1.341.045	1.587.040

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

İthalat miktarlarına bağlı olarak Çin'den ithal edilen ürünlerin miktarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Genel toplama bakıldığında ise ithalat giderinin 2017 yılına kadar olan artış eğiliminin, bu yıldan sonra yerini azalış eğilimine bıraktığı tespit edilmiştir.

Tablo 14 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İthalat Hacmi (2015-2019) (Bin Dolar) (Türkiye)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
Çin	2.911	2.894	5.144	3.070	1.787
Hindistan	559	833	1.636	778	597
İran	0	0	0	0	121
İsrail	0	0	14	0	0
İtalya	3	4	0	0	0
ABD	270	318	224	0	0
Genel Toplam	3.743	4.049	7.017	3.848	2.504

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Türkiye, kuru sarımsağı bütün, kesilmiş, dilimlenmiş, kırılmış veya toz haline getirilmiş halini toplamda 35 ülkeye satmaktadır. Aşağıdaki tabloda bu ihracat miktarının en fazla olduğu ülkeler ve ihracat miktarları verilmiştir. Tablo incelendiğinde 2015-2019 yıllarında bu ürünlerin dış ticaretinin en fazla İngiltere ile yapıldığı tespit edilmiştir. Genel toplama bakıldığında ise 2015 yılından 2017 yılına kadar ihracat miktarında bir artış söz konusudur. Bununla birlikte 2017 yılından sonra ihracat miktarında düzensiz bir eğilimin bulunduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 15 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İhracat Miktarları (2015-2019) (Kilogram) (Türkiye)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
İngiltere	10.570	20.773	31.016	31.949	23.239
Serbest Bölgeler	7.610	15.085	1.677	2.682	15.640
Bosna Hersek	-	5.574	52.890	-	11.685
Kıbrıs	2.686	3.851	4.490	3.829	8.407
Hollanda	2.047	6.891	6.594	1.760	3.254
Almanya	1.758	1.166	594	3.000	2.359
İsrail	-	3.000	-	-	1.915
Danimarka	816	1.902	-	900	1.500
Türkmenistan	-	-	508	1.520	1.500
BAE	1120	-	300	575	1.300
Genel Toplam	30.940	78.753	118.266	53.690	77.085

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Bu ürünlerin ihracatından elde edilen gelirler ise aşağıdaki tabloda verilmiştir. İhracat miktarına bağlı olarak İngiltere ile yapılan dış ticaret gelirinin diğer ülkelere göre daha fazla gelir getirdiği tespit edilmiştir.

Tablo 16 - Kurutulmuş Sarımsak; Bütün, Kesilmiş, Dilimlenmiş, Kırılmış veya Toz Halinde İhracat Gelirleri (2015-2019) (Bin Dolar) (Türkiye)

Ülke	2015	2016	2017	2018	2019
İngiltere	34	64	132	107	89
Serbest Bölgeler	16	46	12	10	51
Kıbrıs	10	20	32	18	31
İsrail	0	14	0	0	19
Hollanda	11	45	35	9	17
Irak	13	5	1	6	8
Almanya	5	5	4	15	8
Bosna Hersek	0	26	31	0	7
Danimarka	3	7	0	3	6
BAE	8	0	1	2	6
Genel Toplam	107	306	293	215	272

Kaynak: (www.trademap.org, 2020)

Yukarıda verilen tüm bilgiler doğrultusunda, Türkiye'nin dış ticaretinde sarımsak ve sarımsaktan elde edilen ürünlerin önemli bir yer tuttuğu ortaya çıkmaktadır. Gaziantep'te kurulması planlanan Entegre Sarımsak İşleme Tesisinin yerli hammaddeden katma değerli ürün elde edilmesi planlanmaktadır. Böylece sarımsak ve sarımsaktan elde edilen ürünlerin ithalat miktarının düşürülmesine katkı sağlanmış olacaktır.

2.5 Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini

Dünyada Sarımsak Üretimi

- Taze ve Kuru Sarımsak (GTİP Kodu: 07.03.20)

Tablo 17’de dünya sarımsak üretiminde öne çıkan ülkeler ve bu ülkelerin 2014-2018 yılları arasındaki üretimleri verilmiştir. Dünya sarımsak üretimi 2018 yılında 28.494.132 ton olmuştur. Üretimin yaklaşık %78’i Çin tarafından gerçekleştirilmiştir. Çin’de 2018 yılında 22.333.877 ton sarımsak üretilmiştir. Çin’den sonra en fazla sarımsak üreten ülke Hindistan olup dünya üretimindeki payı %6 düzeyindedir. Türkiye’nin sarımsak üretiminde önde gelen ülkeler arasında yer alması ülkemizin bu konudaki potansiyelini ortaya koymaktadır. Ek olarak Türkiye’nin sektörde rekabet edebilirliğinin olduğu ortaya çıkmaktadır. Kurulması planlanan Sarımsak İşleme Tesisi ülkemizin sektördeki konumunu güçlendirecektir.

Tablo 17 - Dünya Sarımsak Üretiminde Lider Ülkeler ve Üretimleri (2014-2018) (Ton)

Ülke	2014	2015	2016	2017	2018
Çin	20.061.419	21.519.051	21.288.993	21.802.887	22.333.877
Hindistan	1.252.000	1.425.000	1.617.000	1.693.000	1.721.000
Bangladeş	312.000	345.725	381.851	425.401	461.970
Kore	353.761	266.272	275.549	303.578	331.741
Mısır	263.167	290.894	272.769	289.766	286.213
İspanya	177.420	178.416	209.795	274.712	273.476
ABD	175.450	185.460	204.780	231.993	260.340
Özbekistan	154.130	165.762	200.869	214.263	254.857
Rusya	256.406	254.877	202.992	206.074	211.981
Myanmar	208.900	209.125	212.909	203.674	207.094
Cezayir	92.205	110.007	103.627	123.475	202.201
Ukrayna	191.140	176.470	187.960	185.830	187.020
Arjantin	146.417	149.374	147.009	147.582	148.156
Türkiye	116.089	119.223	135.148	148.133	143.207

Kaynak: (www.fao.org, 2020)

Tablo 18'de dünya genelinde sarımsak üretim alanında öne çıkan ülkeler verilmiştir. Çin sarımsak üretim alanında dünyada lider konumdadır. 2018 yılındaki verilere göre dünyadaki sarımsak üretim alanlarının yaklaşık %51,3'üne sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Çin'i yaklaşık %15,6 pay ile Hindistan takip etmektedir. Türkiye ise sarımsak üretim alanlarına göre tüm ülkeler arasında 9. sırada yer almaktadır. Ek olarak dünya genelinde sarımsak üretilen alanlarının yaklaşık %1'ine sahiptir.

Tablo 18 - Dünya Sarımsak Üretim Alanları (2014-2018) (Ha)

Ülke	2014	2015	2016	2017	2018
Çin	789.641	821.776	792.361	791.916	793.169
Hindistan	231.000	262.000	281.000	321.000	303.000
Bangladeş	53.000	57.049	60.776	66.259	71.414
İspanya	20.963	19.996	24.317	26.630	28.428
Kore	25.062	20.638	20.759	24.864	28.351
Myanmar	28.328	28.177	28.682	27.674	28.090
Ukrayna	21.900	20.800	21.000	21.500	22.200
Rusya	28.460	28.425	21.690	21.450	21.926
Türkiye	12.723	13.271	15.167	16.669	16.080
Arjantin	15.212	15.475	15.313	15.380	15.446
Genel Toplam	1.546.740	1.479.008	1.484.130	1.538.413	1.546.740

Kaynak: (www.fao.org, 2020)

Ülkeler sarımsak üretimindeki verimlerine göre sıralandığında 2016-2018 yıllarında Kuveyt'in diğer ülkelere göre sarımsaktan daha fazla verim elde ederek birinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Sarımsak üretiminde ve üretim alanında birinci olan Çin ise sarımsaktan elde edilen verim göz önüne alındığında ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 19 - Ülkelerin Sarımsak Verimleri (2014-2018) (Hg/ha)

Ülke	2014	2015	2016	2017	2018
Kuveyt	91.429	90.588	702.000	560.000	540.000
Çin	254.058	261.860	268.678	275.318	281.578
Özbekistan	302.216	331.524	345.076	311.519	266.253
Haiti	264.176	264.401	264.741	264.745	264.748
Mısır	239.308	231.070	211.863	222.516	223.921

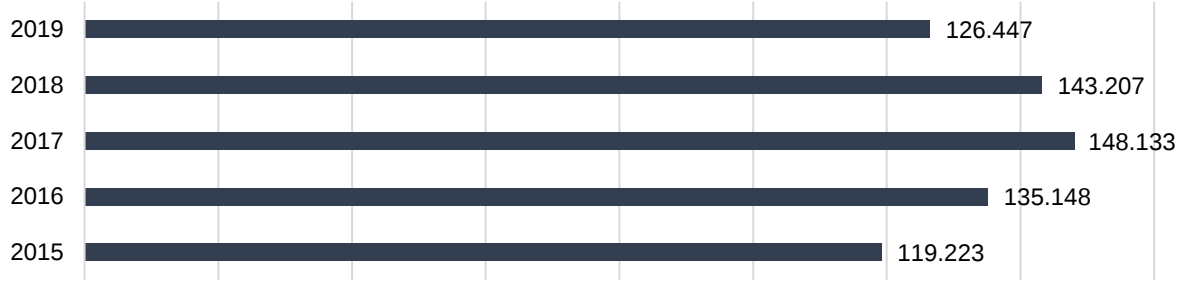
Kaynak: (www.fao.org, 2020)

Türkiye’de Sarımsak Üretimi

- Taze ve Kuru Sarımsak (GTİP Kodu: 07.03.20)

Şekil 6’da Türkiye’nin 2015-2019 yılları arasındaki sarımsak üretimi verilmiştir. Grafik incelendiğinde 2017 yılına kadar bir artış eğilimi olduğu tespit edilmiştir. 2017 yılından günümüze ise sarımsak üretiminin bir miktar azalış eğilimine sahip olduğu gözlenmektedir.

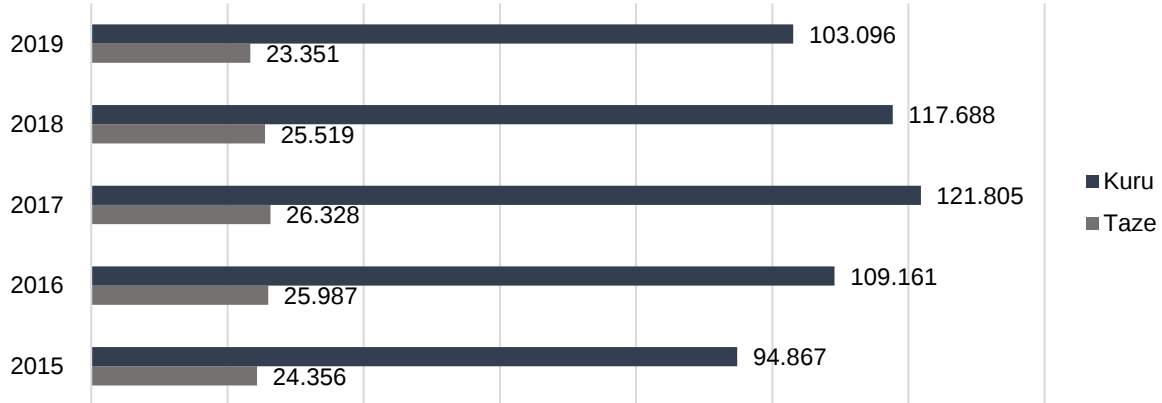
Şekil 6 - Türkiye Sarımsak Üretimi (2015-2019) (Ton)

Kaynak: TÜİK,2020.

Şekil 7’de Türkiye’de 2015-2019 yılları arasındaki üretilen taze ve kuru sarımsak miktarı verilmiştir. Grafik incelendiğinde üretilen taze sarımsak miktarının verilen yıllar arasında genel olarak sabit bir eğilime sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Kuru sarımsak üretim miktarı incelendiğinde ise 2017 yılına kadar olan artış eğiliminin, bu yıldan sonra azalış eğilimine geçtiği tespit edilmiştir.

Şekil 7 - Türkiye’de Üretilen Taze ve Kuru Sarımsak Miktarı (2015-2019) (Ton)

Kaynak: TÜİK,2020.

Tablo 20’de 2014-2019 yıllarında kuru sarımsak üretiminde öne çıkan illerin üretim bilgileri verilmiştir. Sarımsak dendiğinde akla ilk gelen il Kastamonu olmasına karşın, son yıllarda artan sarımsak üretimi ile Gaziantep ili dikkat çekmektedir. TÜİK verilerine göre Gaziantep 2018 yılından itibaren sarımsak üretiminde Kastamonu’yu geçmiştir.

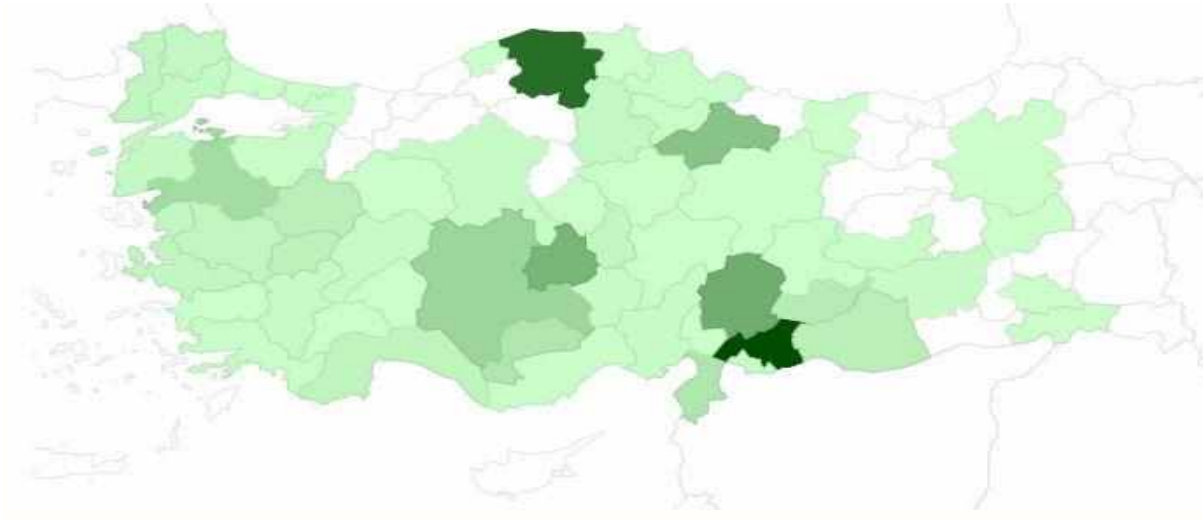
Tablo 20 - İllere Göre Kuru Sarımsak Üretimi (2014-2019) (Ton)

İl	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gaziantep	10.683	11.007	14.048	20.626	20.726	21.530
Kastamonu	19.871	23.328	24.024	25.968	20.540	17.405

Kahramanmaraş	11.682	12.324	12.646	13.683	15.848	9.744
Aksaray	5.628	6.545	8.141	9.705	12.128	8.758
Tokat	3.640	4.985	6.108	7.460	7.477	7.177
Konya	2.233	2.576	3.187	6.936	4.627	4.977
Adıyaman	3.209	2.898	6.043	5.493	4.615	4.170
Balıkesir	5.291	5.600	6.608	4.231	4.250	2.943
Hatay	4.164	3.272	3.207	2.893	3.072	2.983
Karaman	5.773	3.418	3.023	2.785	2.756	2.423

Kaynak: TÜİK, 2020.

Şekil 8 - Kuru Sarımsak Üretim Haritası (2019) *

Kaynak: (www.drdatastats.com, 2020)

*Üretimin arttığı illerde haritadaki renk koyulaşmaktadır.

2019 yılına göre taze sarımsak üretiminde öne çıkan iller verilmiştir. Bu iller arasında Gaziantep 2014-2019 yılları arasında birinci sırada yer almaktadır.

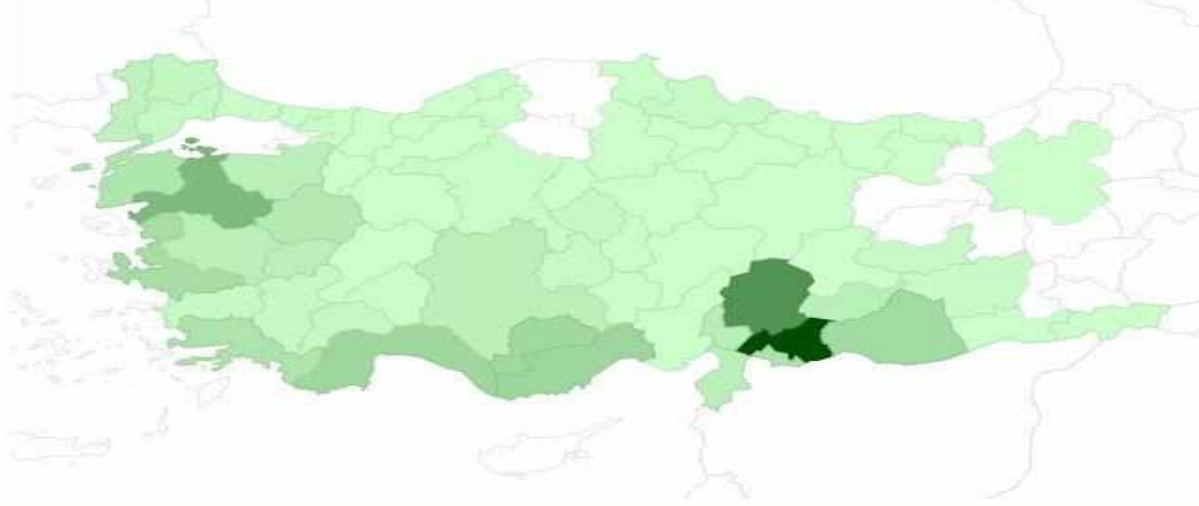
Tablo 21- İllere Göre Taze Sarımsak Üretimi (2014-2019) (Ton)

İl	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gaziantep	4.087	3.871	4.799	4.879	4.871	4.921
Kahramanmaraş	3.196	3.203	3.539	2.646	2.747	2.950
Balıkesir	841	798	783	1.805	1.848	1.892
Mersin	763	756	766	804	483	1.102
Antalya	225	215	418	1.090	1.094	1.089

Karaman	1.087	1.003	962	978	977	1.031
Şanlıurfa	2.560	2.530	2.858	3.003	3.054	982
İzmir	1.612	1.607	1.535	1.637	990	911
Kilis	857	1.071	930	841	673	750
Muğla	747	718	699	724	722	724

Kaynak: TÜİK, 2020.

Şekil 9 - Taze Sarımsak Üretim Haritası (2019) *

Kaynak: (www.drdatastats.com, 2020)

*Üretimin arttığı illerde haritadaki renk koyulaşmaktadır.

Türkiye’de 124.357 dekarı kuru, 18.730 dekarı taze tüketime yönelik olarak toplam 142.727 dekar alanda sarımsak üretimi yapılmaktadır. 2019 yılında toplam sarımsak üretim alanında Kastamonu lider konumdadır. Gaziantep ise Kastamonu’yu takip ederek ikinci sırada yer almaktadır. Buna ek olarak Gaziantep’teki üretim alanlarında verilen yıllar arasında artış olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 22 - Sarımsak Üretim Alanı (Da)

İl	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kastamonu	20.550	24.000	24.530	26.515	25.750	26.550
Gaziantep	11.076	10.971	13.596	21.416	21.516	21.701
Kahramanmaraş	15.070	15.377	16.275	31.423	15.375	12.872
Aksaray	8.454	9.459	10.979	12.290	15.315	11.805
Balıkesir	9.897	9.824	9.845	8.359	8.300	8.103
Tokat	5.585	5.705	6.710	8.215	8.225	7.914
Adıyaman	4.631	4.210	6.187	7.313	4.500	3.483
Şanlıurfa	3.888	3.872	3.825	4.373	4.500	3.914

Hatay	5.424	4.488	4.407	3.695	3.870	3.480
Konya	1.894	1.897	2.279	4.620	3.772	4.079
Genel Toplam	127.230	128.936	141.362	152.417	153.976	143.078

Kaynak, TÜİK, 2020.

Tablo 23'te yatırımın yapılması planlanan Gaziantep ilinin sarımsak üretimi hakkında bilgiler verilmiştir. Tablo incelendiğinde sarımsak ekim alanında ve üretim miktarında genel olarak artış eğilimi tespit edilmiştir. Bununla birlikte 2011 yılına kadar artış eğiliminde olan verim değerlerinin, 2012 yılından sonra genel olarak sabit bir eğilimde seyrettiği ortaya çıkmıştır.

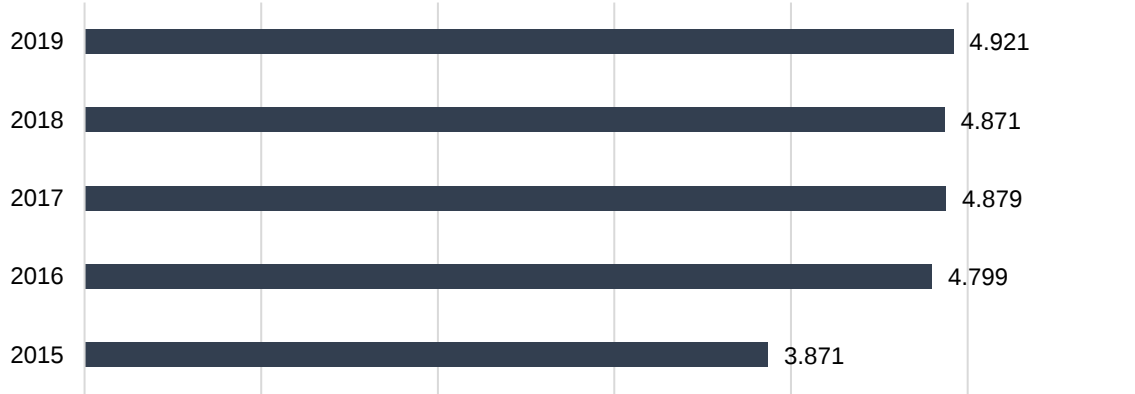
Tablo 23 - Gaziantep Sarımsak Üretimi (2004-2019)

Yıl	Ekilen Alan (Da)	Üretim (Ton)	Verim Ortalaması (Kg/Da)
2007	3.031	7.276	2.401
2008	3.954	9.631	2.436
2009	3.351	7.811	2.331
2010	2.755	5.614	2.038
2011	3.430	6.880	2.006
2012	10.740	9.939	925
2013	10.526	15.697	1.491
2014	11.076	14.770	1.334
2015	10.971	14.878	1.356
2016	13.596	18.847	1.386
2017	21.416	25.505	1.191
2018	21.516	25.597	1.190
2019	21.701	26.451	1.219

Kaynak: Gaziantep Tarım İl Müdürlüğü, 2020.

Şekil 10'da Gaziantep'te üretilen taze sarımsak miktarının 2015-2019 yılları arasındaki değişimi verilmiştir. Grafik incelendiğinde üretimin artan bir eğilime sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

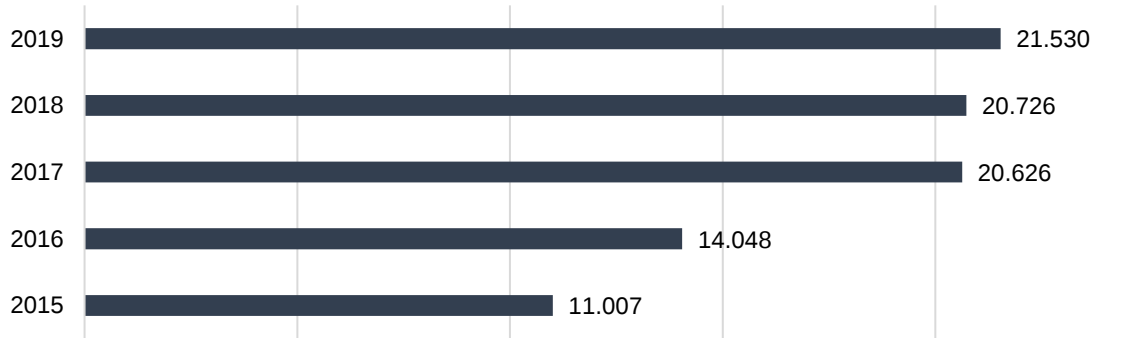
Şekil 10 - Gaziantep Taze Sarımsak Üretimi (2015-2019) (Ton)

Kaynak: TÜİK, 2020.

Şekil 11'de Gaziantep'te üretilen kuru sarımsak miktarının 2015-2019 yılları arasındaki değişimi verilmiştir. Grafik incelendiğinde üretimin artan bir eğilime sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 11 - Gaziantep Kuru Sarımsak Üretimi (2015-2019) (Ton)

Kaynak: TÜİK, 2020.

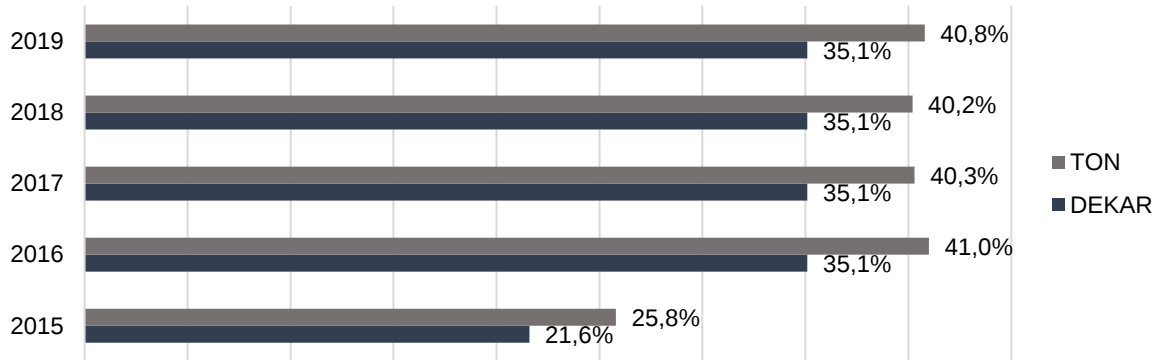
Yukarıda verilen tüm bilgiler ışığında, Türkiye genelinde ve Gaziantep ili özelinde sarımsak üretiminin yıllar içinde geliştiği ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte Gaziantep'in sarımsak üretiminde günümüzde ülke çapında lider konuma yerleştiği tespit edilmiştir. Bu durum Entegre Sarımsak İşleme Tesisi yatırımının Gaziantep'te yapılmasının doğru bir karar olduğunu destekler niteliktedir. Bu yatırımla birlikte Gaziantep sektöründeki mevcut potansiyelini en yüksek düzeyde kullanmış olacaktır. Böylelikle ülke genelinde sektörün güçlenmesi ve uluslararası ölçekte diğer ülkelerle rekabet düzeyinin artırılması hedeflenmektedir.

2.6 Girdi Piyasası

Gaziantep'in Araban ilçesinde kurulması planlanan Entegre Sarımsak İşleme Tesisinin hammadde girdisi bölgede yetişen Araban sarımsağı olacaktır. Girdi ürününün bölgeden karşılanacak olması lojistik anlamda kolaylık sağlayacaktır. Ayrıca hammadde ihtiyacının ülke genelinden veya ithal olarak karşılanmasına kıyasla kurulması planlanan tesis lojistik açıdan avantaja sahip olacaktır. Bu avantaj hammaddenin bölgeden karşılanacak olmasıyla lojistik maliyetlerini düşürmektedir.

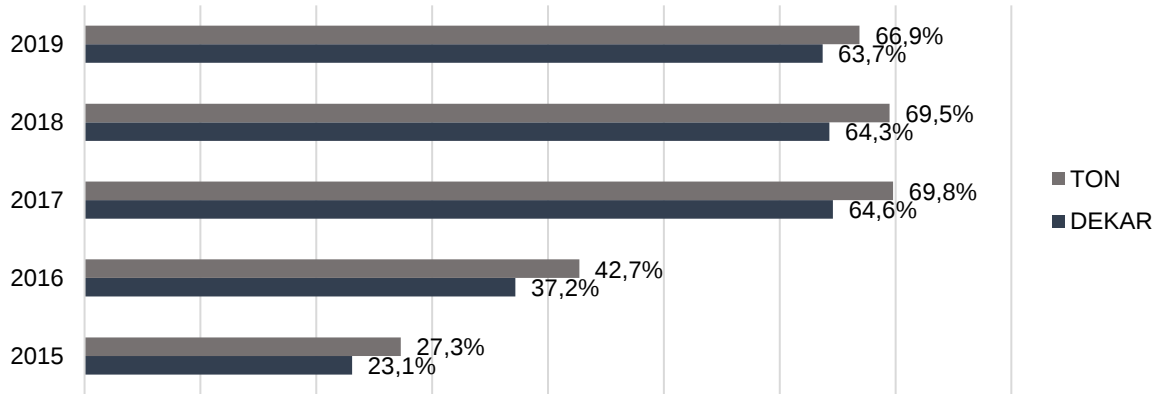
Entegre Sarımsak İşleme Tesisinin hammaddesi olacak Araban sarımsağının 2015-2019 yılları arasında Gaziantep'teki toplam sarımsak üretimi içindeki payı aşağıdaki grafiklerde verilmiştir. Grafikler incelendiğinde Araban ilçesindeki sarımsak üretiminin toplam sarımsak üretimi içinde önemli bir paya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Şekil 12 - Gaziantep'teki Taze Sarımsak Üretiminde Araban İlçesinin Payı (2015-2019)

Kaynak: TÜİK,2020.

Şekil 13 - Gaziantep'teki Kuru Sarımsak Üretiminde Araban İlçesinin Payı (2015-2019)

Kaynak: TÜİK,2020.

Sarımsak ürünün hasat zamanı taze veya kuru tüketilmesine ve bulunduğu yerin iklimine göre değişmektedir. Sarımsak İşleme Tesisinin yapılması planlanan Gaziantep ilinde sarımsak hasat zamanına ait bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablo incelendiğinde sarımsak ürününün Gaziantep ilindeki hasat zamanının haziran ayından başlayıp eylül ayının sonuna kadar devam ettiği tespit edilmektedir.

Tablo 24 - Sarımsak Üretim Takvimi

Ürün	Ocak	Şub.	Mart	Nisan	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Ek.	Kas.	Ar.
Toprak İşleme												
Çapa												
Ekim												
Gübre												
Hasat												

Kaynak: (www.gapteyap.org, 2020)

Tablo 25'te taze ve kuru sarımsağın Türkiye genelindeki üretim ve pazarlama değeri verilmiştir. Bu tabloya göre üretim ve pazarlama değerlerinde verilen yıllar arasında artış söz konusudur.

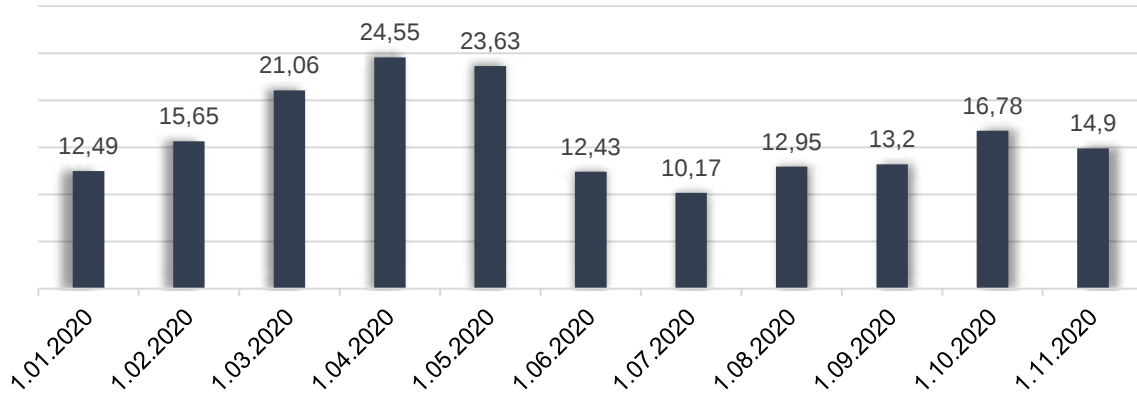
Tablo 25 - Türkiye Geneli Sarımsağın Üretim ve Pazarlama Değeri (2018-2019) (TL)

Ürün	Üretim Değeri (TL)		Pazarlama Değeri (TL)	
	2018	2019	2018	2019
Taze Sarımsak	65.856.638	101.960.393	57.295.275	88.705.542
Kuru Sarımsak	482.295.232	683.108.073	395.482.090	560.148.620

Kaynak: TÜİK,2020.

Şekil 14'te sarımsak işleme tesisinin girdi ürünü olan sarımsağın 2020 yılı içindeki aylık fiyat değişimi verilmiştir. Özellikle mart, nisan ve mayıs ayında yüksek fiyatlı olan sarımsağın hasat zamanına denk gelen aylarda diğer aylara göre daha düşük fiyatlı olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 14 - Gaziantep Sarımsak Fiyatları (TL)

Kaynak: (www.tarimziraat.com, 2020)

Tablo 26'da Gaziantep ilindeki yerli ve ithal sarımsağın 03.11.2020 tarihli hal fiyatları verilmiştir. Bu tabloya göre ithal sarımsağın yerli sarımsaktan daha pahalı olduğu tespit edilmiştir. Gaziantep ilinde kurulması planlanan Entegre Sarımsak İşleme Tesisinin girdi ürünü yerli sarımsak türü olan Araban sarımsağı olacaktır. Bu durum hammadde maliyetlerinin düşük olacağını ortaya koymaktadır. Ek olarak bölgedeki üreticiler için ürünlerinin alım garantisi olması onları daha çok üretmeye sevk edecektir. Böylece ülke genelinde ithal edilen sarımsak miktarı düşecek ve yerli sarımsak değer kazanacaktır.

Tablo 26 - Gaziantep İli Sarımsak Hal Fiyatları (2020)

Ürün	En Düşük Fiyat (TL)	En Yüksek Fiyat (TL)
İthal Sarımsak	10	17
Yerli Sarımsak	7	10

Kaynak: (www.halfiyatları.net, 2020)

Tablo 27 - Girdi İhtiyacı

Ürün Adı	Girdi	Cinsi
File Sarımsak (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	Kg.
File Sarımsak (500 gr) (Adet)	File	Adet
Soyulmuş Tane Sarımsak (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	Kg.
Soyulmuş Tane Sarımsak (500 gr) (Adet)	Paket	Adet
Sarımsak Tozu (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	Kg.
Sarımsak Tozu (500 gr) (Adet)	Paket	Adet
Dilimlenmiş Sarımsak (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	Kg.
Dilimlenmiş Sarımsak (500 gr) (Adet)	Paket	Adet

Yatırımın uygulama sürecinde temin edilecek her girdi için öngörülen temin fiyatı tabloda yer almaktadır.

Tablo 28 - Girdi Fiyatları

Ürün Adı	Girdi	Miktar	Birim Fiyat (Dolar)	Ürün Başına Birim Girdi Maliyeti (Dolar)	Yıllık Üretim (Adet)	Yıllık Maliyet (Dolar)
File Sarımsak (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	0,54	2,31	1,25	1.987.200	2.479.535,82
File Sarımsak (500 gr) (Adet)	File	1,02	0,13	0,13	1.987.200	260.198,20
Soyulmuş Tane Sarımsak (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	0,55	2,31	1,27	1.944.000	2.470.551,99
Soyulmuş Tane Sarımsak (500 gr) (Adet)	Paket	1,02	0,13	0,13	1.944.000	254.541,72
Sarımsak Tozu (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	2,95	2,31	6,82	270.720	1.845.344,29
Sarımsak Tozu (500 gr) (Adet)	Paket	1,02	0,13	0,13	270.720	35.447,29
Dilimlenmiş Sarımsak (500 gr) (Adet)	Kuru Sarımsak	0,5832	2,31	1,35	1.296.000	1.746.455,66
Dilimlenmiş Sarımsak (500 gr) (Adet)	Paket	1,02	0,13	0,13	1.296.000	169.694,48
TOPLAM (Dolar)						9.261.769,45

File sarımsak üretiminde tesise gelen sarımsaklar boylama, seçme, eleme, tartım ve fileleme proseslerinden geçerek nihai ürüne ulaşılmaktadır. Sarımsakların soğuk hava deposunda beklemesi, nakliye, elleçleme ve öngörülemeyen koşullar nedeniyle %8 oranında fire olacağı varsayımı ile girdi hesabı yapılmıştır. Sarımsak tozu üretiminde ise %10 oranında fire öngörülmüştür. Ayrıca 5 kg sarımsaktan 1 kg sarımsak tozu üretimi gerçekleşmektedir. Bu varsayım göre 500 gr toz üretebilmek için 2,5 kilo sarımsak girdisine ihtiyaç duyulmaktadır. Sarımsak tozu dilimlenmiş sarımsağın kurtularak öğütülmesi ile edilmektedir. Bu nedenle dilimlenmiş sarımsak için ön görülen fire oranında baz alınarak hesaplamalar yapılmıştır. Dilimlenmiş sarımsak üretiminde ise %10 oranında fire öngörülmüştür. Paketlemelerde ise %2 oranında fire öngörülmüştür.

2.7 Pazar ve Satış Analizi

- İl ve İlçenin İlgili Yatırım Açısından Rekabet Üstünlüğü

2019 yılı verilerine göre ülkemizin sarımsak üretiminin %21'i Gaziantep'te gerçekleştirilmiştir. İl 2018 yılından bu yana sarımsak üretiminde ülke genelinde birinci sırada yer almaktadır. Gaziantep toplamda 3.454.095 dekarlık tarım alanına sahip olup 101.523 dekar alanda sebze yetiştiriciliği yapılmaktadır. Bu alanın 21.701 dekarlık kısmında ise sarımsak üretimi yapılmaktadır.

Tablo 29 - Gaziantep İli Sarımsak Üretimi

	2019	2020 Tahmini
Alan (Da)	21.701	22.045
Üretim (Ton)	26.451	25.881

Kaynak: Gaziantep İl Tarım Müdürlüğü, 2020.

"2.6 Girdi Piyasası" bölümünde detaylı olarak verildiği gibi ilde sarımsak yetiştiriciliği yoğunluklu olarak Araban ilçesinde gerçekleştirilmektedir. Kurulması planlanan Entegre Sarımsak İşleme Tesisinin hammaddesi Araban sarımsağı olacağından ilçe bazında üretim verilerinin incelenmesi önem taşımaktadır. Aşağıdaki tabloda mevcut durumu değerlendirmek amacıyla 2019 yılına ait il genelinin ve Araban ilçesinin sarımsak üretim değerleri verilmiştir. Bu bilgiler incelendiğinde Araban sarımsağının il genelindeki üretimde önemli bir paya sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 30 - Gaziantep İl Geneli ve Araban İlçesi Sarımsak Üretimi Karşılaştırması (2019)

	Üretim Yeri	Taze Sarımsak	Kuru Sarımsak
Üretim (Ton)	Araban	2.010	14.400
	Gaziantep	4.921	21.530
Oran (%)		40,2	66,9
Alan (Dekar)	Araban	1.000	12.000
	Gaziantep	2.851	18.850
Oran (%)		35,1	63,7

Kaynak: TÜİK,2020.

Gaziantep'te Entegre Sarımsak İşleme Tesisinin bulunmaması kurulması hedeflenen tesisin önemli kuruluş yeri avantajları arasındadır. Bununla birlikte Araban ilçesinde kurulacak tesiste Araban sarımsağı işlenecek olup Araban sarımsağının coğrafi işareti Mart 2019'da alınmıştır. Bu durum tesis için hammaddeye yakınlık ve coğrafi üstünlük sağlayacaktır.

- Gaziantep İlinin SWOT Analizi
 - Güçlü Yönler
 - Coğrafi konumu itibarıyla kuruluş yeri açısından cazip olması,
 - Ticaret merkezi olması ve köklü bir ticaret kültürüne sahip olması
 - Komşu illerle yoğun bir ticari ilişki içinde bulunması
 - Girişimcilik kültürünün varlığı
 - Coğrafi yapı ve iklim özelliklerinin, çok çeşitli tarımsal faaliyete olanak tanınması
 - Tarıma elverişli arazi varlığı
 - Tarım ve tarımsal sanayide marka potansiyeli olan ürünlerin varlığı
 - Ulaşım altyapısının varlığı ve limanlara yakınlık
 - Sanayinin gelişmiş olması
 - Zayıf Yönler
 - Farklı tarım uygulamalarının (Organik tarım vb.) yeterince değerlendirilememesi
 - Girdi maliyetlerinin artması
 - Teknolojiden yararlanma düzeyinin düşük olması
 - Kırsaldan kente göçle tarımsal işgücünün azalması
 - Üreticilerin eğitim düzeyinin düşük olması
 - Sektörel olarak İmalat Sanayinin baskın olması nedeniyle tarımsal üretimin geri planda kalması
 - Fırsatlar
 - İlin Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında yer alması
 - Türkiye geneline göre üretim ve dış ticaret kompozisyonunda mevcut durumda gelişmiş illerden biri olması ve gelişme dinamikleri açısından potansiyel vaat eden bir il olması
 - Marka bilincinin oluşması
 - Tehditler
 - Su kaynaklarının yetersizliği ve kaynakların azalması
 - İklim değişiklikleri
 - Tarım alanlarının yapılaşma baskısı altında olması
 - Covid-19 ve benzeri bulaşıcı hastalıklar
 - İlin niteliksiz göç alması

- Yatırım Konusu Ürünün Hammadde Avantajları
 - 1- Sarımsak ürününün sağlıklı beslenme kapsamında önemli bir yeri bulunmaktadır.
 - 2- Geleneksel beslenme alışkanlığı içinde sarımsak yemeklerin vazgeçilmez bir unsurudur.
 - 3- Birçok hastalık üzerinde tedavi edici etkiye sahip olması nedeniyle sağlık sektörünün bir kolu olan eczacılıkta sarımsak ürünü kullanılmaktadır.
 - 4- Sarımsaktan elde edilecek katma değerli ürünlerin piyasada bulunması tüketicilere alternatifler yaratmaktadır.

- Teorik Kapasitede Üretim Düzeyi

Tablo 31 - İlk Faaliyet Yılında Tam (Teorik) Kapasitedeki Üretim Düzeyi

Ürünler	Toplam
File Sarımsak (500 gr) (Adet)	2.760.000
Soyulmuş Tane Sarımsak (500 gr) (Adet)	2.700.000
Sarımsak Tozu (500 gr) (Adet)	376.000
Dilimlenmiş Sarımsak (500 gr) (Adet)	1.800.000

Tam kapasite; yatırım konusu ürün üretiminin kurulu yani teorik kapasitede sunabileceği üretim miktarını ifade etmektedir. Bunun anlamı; kapasite kullanım oranının 100% olması halinde sunulabilecek ürün miktarının ifade edilmesidir. Buna göre mevcut fizibilitede yapılan planlamada tam kapasite için üretim miktarı tabloda verilmiştir.

- Fiili Kapasitedeki Satış Miktarı

Tablo 32 - 2. Yıl (İlk Faaliyet Yılı) İtibariyle Aylara Göre Satış Miktarları

2. Yıl İtibariyle Aylara Göre Satış Miktarları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Toplam
File Sarımsak (500 gr) (Adet)	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	165.600	1.987.200
Soyulmuş Tane Sarımsak (500 gr) (Adet)	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	162.000	1.944.000
Sarımsak Tozu (500 gr) (Adet)	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	22.560	270.720
Dilimlenmiş Sarımsak (500 gr) (Adet)	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	108.000	1.296.000

Tabloda ilk faaliyet yılında fiili kapasitedeki satışların aylara göre tahmini dağılımı verilmiştir. Satış tahmini; diğer benzer yapıların satış periyotları, tesisin tam kapasitesi, yıllar itibariyle kapasite kullanım oranı, hizmet üretim düzeyi gibi hususlar dikkate alınarak yapılmıştır. Fizibiliteye konu olan hizmetlerin fiili üretim programı satış miktarlarıyla bire bir aynıdır. Bunun nedeni hizmetin üretildiği dönemde tüketilecek olmasıdır.

Tabloda ilk yıl itibariyle her bir ürün için satış fiyatı verilmiştir. Ardından da satış fiyatlarının yıllar itibariyle değişimi incelenmiştir. Buna göre fiyatların yıllar itibariyle %3 düzeyinde arttığı görülmektedir. Son olarak tabloda tüm yıllara göre ortalama satış fiyatı belirtilmiştir.

Tablo 33 – KKO'ya Göre Yıllık Üretim Miktarı

Fiili Kapasitedeki Satış Miktarları	Ortalama KKO	File Sarımsak (500 gr) (Adet)	Soyulmuş Tane Sarımsak (500 gr) (Adet)	Sarımsak Tozu (500 gr) (Adet)	Dilimlenmiş Sarımsak (500 gr) (Adet)	Toplam
2. Yıl (İlk Faaliyet Yılı)	72%	1.987.200	1.944.000	270.720	1.296.000	5.497.920
3. Yıl	75%	2.070.000	2.025.000	282.000	1.350.000	5.727.000
4. Yıl	77%	2.125.200	2.079.000	289.520	1.386.000	5.879.720
5. Yıl	78%	2.152.800	2.106.000	293.280	1.404.000	5.956.080
6. Yıl	79%	2.180.400	2.133.000	297.040	1.422.000	6.032.440
7. Yıl	80%	2.208.000	2.160.000	300.800	1.440.000	6.108.800
8. Yıl	81%	2.235.600	2.187.000	304.560	1.458.000	6.185.160
9. Yıl	82%	2.263.200	2.214.000	308.320	1.476.000	6.261.520
10. Yıl	83%	2.290.800	2.241.000	312.080	1.494.000	6.337.880

Yıllara ve hizmetlere göre satış gelirlerinin projeksiyonu yer almaktadır. Gelirlerin artış oranındaki değişimler, çeşitli yıllarda kapasite kullanım oranındaki artışlara bağlı olarak gerçekleşmektedir.

3. TEKNİK ANALİZ

3.1 Kuruluş Yeri Seçimi

3.1.1 Fiziksel ve Coğrafi Özellikler

Gaziantep ili Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinin kesişiminde, 36° 28' ve 38° 01' doğu boylamları ile 36° 38' ve 37° 32' kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. İlin doğusunda Şanlıurfa, batısında Osmaniye ve Hatay, kuzeyinde Kahramanmaraş, güneyinde Suriye, kuzeydoğusunda Adıyaman ve güneybatısında Kilis illeri bulunmaktadır. 6.222 km²'lik alanıyla Gaziantep, Türkiye'nin yaklaşık olarak %1'lik bölümünü kapsamaktadır. Gaziantep ilinin arazi yapısı genellikle dağlık ve engebelerdir. Güneyinde 1.527 metreye kadar yükselen tepeleriyle Amanos dağları yer almaktadır. Doğu kısmında buralardaki dağlardan doğup Fırat Nehri'ne boşalan Karasu ve Merzimen Çayı boyunca vadi tabanı ve etek araziler bulunmaktadır (www.gaziantep.gov.tr, 2020).

Şekil 15 - Gaziantep Coğrafi Konumu

Kaynak: Google Earth, 2020.

3.2 Alternatifler, Yer Seçimi ve Arazi Maliyeti

Yatırımın Gaziantep ili Araban ilçesinde yapılması planlanmaktadır. Araban Türkiye'de en fazla sarımsak üretimin yapıldığı merkez konumundadır. Sarımsak tarım ürünü olması sebebiyle taşıma maliyetini düşürmek ve ürünün bozulmasının önüne geçmek açısından üretildiği yerde tesisin kurulması önem arz etmektedir. Araban'da OSB bulunmadığından yatırım yerinin doğrudan sahip arazisinin satın alınması veya yatırıma uygun olması şartıyla kamu arazisi kiralanması yöntemiyle yapılması gerekmektedir. Bölgede imarlı arazi m² fiyatları konumuna göre 400-1.150 TL arasında değişkenlik göstermektedir. Diğer bir alternatif ise Gaziantep OSB içerisinde böyle bir tesisin kurulması fakat Gaziantep OSB müdürlüğünün elinde boş parsel bulunmamaktadır. Bu durumda doğrudan şahıstan satın alma veya kiralama yöntemine gidilebilir. Bitmiş fabrika binalarının m² fiyatları 100 dolar civarında seyretmektedir. Ama OSB içerisinde tüm alt yapı mevcut durumdadır.

3.3 Üretim Teknolojisi

Tablo 36'da tesiste kullanılacak olan makine ekipmanların listesi verilmiştir. Makinelerin tamamı yerli olacaktır.

Tablo 34 - Makineler

Makineler
Hb-T-2400 Taban Fırçalı Hiyen Bariyeri (Diz Kumandalı Evelyi) Sandık Devirme Ünitesi Besleme Elevatörü Kalite Seçme Konveyörü Sap Kesme Makinası Kalibre Makinası 4 Kafalı Terazi Fileleme Makinesi Çıkış Konveyörü Döner Masa Kompresör Jeneratör Sarımsak Kafa Parçalama Sarımsak Zar Soyma Yıkama Makinası Renk Ayırma Makinası Sap Kesme Makinası Kalibre Makinası Ambalaj Paketleme Makinası Sarımsak Dilimleme Makinesi (500 Kg/Saat) Giriş Konveyörü Çıkış Konveyörü Kurutma Makinesi Öğütme Makinesi/ Değirmen Paneller Panel Aksesuarları Sürgülü Kapılar Seksiyonel Kapı LED Aydınlatma Sistemi Frigoblock Crs/2X1540 Sz (Kondenser ve Evaporatör Dahil) Soğutma Sistemi Montaj Malzemeleri Ultrasonik Nemlendirme Cihazı Havalandırma ve Otomasyon Sistemi 12 Cm Kalınlıkta, Kilitli, Duvar + Tavan, Soğuk Depo Panelleri. Her İki Yüzeyi Polyester Özellikte Sac. 15 Cm Kalınlıkta, Kilitli, Duvar + Tavan, Soğuk Depo Panelleri. Her İki Yüzeyi Polyester Özellikte Sac. İç Hiyenik, Dış Köşe L ve Zemin U Aksesuarlar Panel Montaj Sarf Malzemeleri (Köpük, Silikon, Perçin, Vida vs.) (Pfı Marka) 220 X 280(H)Cm Net Geçişli, Poly-Poly, Sürgülü Soğuk Depo Kapısı (Pfı Marka) 220 X 280(H)Cm Net Geçişli, Poly-Poly, Sürgülü Şok Depo Kapısı Alüminyum Tavan Askırayı (Tahmini Metraj) 400X400 Seksiyonel Kapı Yükleme Köprüğü Hidrolik Rampa Sadece Soğuk Depolar İçin Zemin İzolasyon (Xps) 5+5=10Cm Sıcaklık İzleme (Isı Takip) Otomasyonu (-18 °C) Donuk Depolar Soğutma Ünitesi

3.4 İNSAN KAYNAKLARI

- Nüfus

TÜİK'ten elde edilen güncel (2019) Türkiye geneli nüfus verilerine göre toplam nüfus 83.154.997 seviyesine ulaşmıştır. Aynı şekilde elde edilen bilgilere göre Türkiye geneli nüfus artış hızı %1,39, ortalama hane halkı büyüklüğü 3,4, nüfus yoğunluğu 108,1, çocuk bağımlılık oranı %34,1 olarak görülmektedir. Yatırımın yapılacağı il bazında nüfus verileri değerlendirildiğinde ise Gaziantep ilinde, 2019 yılı toplam nüfus sayısı 2.069.364, nüfus artış hızı oranı %19,91, ortalama hane halkı büyüklüğü 4,09, nüfus yoğunluğu 303,47, çocuk bağımlılık oranı %52,0 olduğu bilgisi elde edilmiştir. İl genelinde 2018 yılı nüfusun cinsiyete göre dağılımına bakıldığında erkek oranı%49,8, kadınların oranı ise %50,2olarak bilinmektedir.

Tablo 35 - Gaziantep İli 15-64 Yaş Arası Nüfusun Toplam Nüfusa Oranı

Yaş Aralığı	2015	2016	2017	2018	2019
0-4	229.576	233.349	233.308	231.642	226.318
5-9	218.661	219.897	220.856	221.479	227.158
10-14	194.343	196.351	203.315	210.037	215.596
15-19	189.720	192.197	190.783	187.614	186.089
20-24	156.005	160.663	163.335	164.981	169.929
25-29	158.534	159.884	159.318	157.024	160.144
30-34	155.053	155.673	156.760	158.422	160.529
35-39	140.754	147.919	149.981	150.733	152.708
40-44	115.779	119.909	124.357	126.810	131.678
45-49	84.681	90.284	97.560	104.758	110.933
50-54	84.885	87.297	85.912	85.410	84.993
55-59	57.800	59.324	64.617	69.752	75.365
60-64	48.709	51.519	51.326	51.472	54.230
65-69	37.433	38.181	39.462	40.948	42.227
70-74	25.054	25.966	27.172	28.962	31.576
75-79	17.289	17.909	18.755	18.961	19.569
80-84	10.351	10.537	10.712	11.047	11.524
85-89	5.169	5.128	5.647	5.961	6.120
90+	2.040	2.257	2.339	2.550	2.678
Toplam	1.931.836	1.974.244	2.005.515	2.028.563	2.069.364

Kaynak: TÜİK,2020.

Tablo 36 - Çalışabilecek Nüfus ve Toplam Nüfusa Oranı (2015-2019)

Yaş Aralığı	15-64
2015	1.191.920
Oran (%)	61,7%
2016	1.224.669
Oran (%)	62,0%
2017	1.243.949
Oran (%)	62,0%
2018	1.256.976
Oran (%)	62,0%
2019	1.286.598
Oran (%)	62,2%

Kaynak: TÜİK,2020.

Yukarıdaki nüfus tablosu incelendiğinde en yüksek nüfus oranına sahip yaş grubu %11 oranı ile 5-9 yaş grubudur. 15-64 yaş arası nüfusun toplam il nüfusuna oranı ise %62,2'dir. Dolayısıyla çalışabilecek kişi sayısı oranı ilde oldukça yüksektir. Bununla birlikte yatırımın yapılacağı bölge bir sanayi bölge olmasından kaynaklı olarak nitelikli personel ve işçinin istihdamı konusunda herhangi bir sorun ile karşılaşılması ön görülmemektedir. Gaziantep ili eğitim düzeyine göre yapılan araştırmalarda, 56.064 kişi okuryazar olmadığı tespit edilmiştir. 248.463 kişi eğitimsiz okuryazar, 435.572 kişi ilkokul, 386.025 kişi ortaokul, 178.585 kişi ilköğretim, 272.494 kişi lise, 166.146 kişi lisans, 15.552 kişi yüksek lisans ve 2.381 kişi doktora eğitim seviyesine sahiptir. 16.321 kişinin eğitim seviyesine ilişkin bilgi bulunmamaktadır.

- Açık İş Sayıları ve Yerleştirmeler

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. 2019 yılı İŞKUR resmi istatistiklerine göre kamuda toplam 16.884, özel sektörde toplam 2.135.164 ile Türkiye genelinde toplam 2.152.048 açık iş bulunmaktadır. Toplam işe yerleştirmeler %69 oranı ile 1.490.276 kişi olduğu bilinmektedir. Yatırımın yapılacağı Gaziantep ilinde ise kamu sektöründe 37, özel sektörde 48.143 toplam 48.180 açık iş bulunmaktadır. İşe yerleştirmelerin cinsiyet etkisi incelendiğinde erkeklerin toplam işe yerleştirme sayısı Gaziantep ilinde 35.409, kadınlar ise 5.842 kişi olduğu bilinmektedir. Toplam işe yerleştirme sayısı ise 41.251'dir. Buna göre işe yerleştirilmelerin cinsiyete göre oranları; erkeklerde %86, kadınlarda ise %14 olmaktadır.

- Bölgelere Göre İşsizlik

İŞKUR'a kayıtlı olan işsizlerin sayısı, işsizlik oranının artışına paralel olarak artış göstermektedir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler olan beden işçisi ve temizlik görevlisi iken devamında büro memuru, satış danışmanı, sekreter, ön muhasebeci, şoför-yük taşıma işçisi ve reyon görevlisi mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Gaziantep ili, bölgeler arası düzeyde, TRC1 kodu ile Gaziantep, Adıyaman, Kilis alt bölgesi arasında yer almaktadır. 2014-2019 yılları arası TÜİK'ten alınan güncel işsizlik oranlarına göre il genelinde 2014-2019 yılı arasında en yüksek işsizlik oranı %17,50 iken en düşük işsizlik oranı yüzde %8,10'dir. Yıllar arasındaki ortalama artış/azalış hızına bakıldığında %13,21 oranı ile pozitif yönde yani artan bir işsizlik oranı mevcuttur.

- Göç Hızı

TÜİK'ten alınan güncel 2019 yılı verilerine göre; Türkiye geneli toplam nüfusun 83.154.997 olduğu bilinmektedir. Türkiye genelinde iç göçler genellikle kırsal alanlardan şehirlere gerçekleşmektedir. Göç eylemi, siyasal, toplumsal ya da ekonomik nedenlerle bireylerin ya da toplulukların bulundukları yerleşim yerini bırakarak başka bir yerleşim yerine gitme faaliyeti olarak tanımlanmaktadır. Yatırımın yapılacağı Gaziantep ilinin göç verilerine bakıldığında 2019 yılında aldığı göç sayısı 52.268 verdiği göç ise 53.517 kişi olduğu bilinmektedir. Buna göre Gaziantep ilinin net göç sayısı -1.249, net göç hızı oranı ise -0,60 olarak bilinmektedir.

Aşağıdaki tabloda personel ücretlerine ilişkin veriler verilmiştir. Personel ücretleri; sigorta primleri, damga vergisi gibi giderlerin eklendiği yaklaşık brüt ücret tutarları ifade etmektedir.

Tablo 37 - Personel Ücretleri

Pozisyonlar	Aylık Kişi Başı Brüt Ücret (Dolar)	Personel Sayısı	Aylık Brüt Ücretler Toplamı (Dolar)	Yıllık Kişi Başı Brüt Ücret (Dolar)	Yıllık Brüt Ücretler Toplamı (Dolar)	Yatırım Dönemi İstihdam Durumu
Genel Müdür	2.118	1	2.118	25.417	25.417	Evet
Sekreter İdari İşler Sorumlusu	572	1	572	6.863	6.863	Hayır
Satış Pazarlama Sorumlusu	688	1	688	8.261	8.261	Evet
Üretim Müdürü	953	1	953	11.438	11.438	Evet
Mühendis	953	2	1.906	11.438	22.875	Hayır
Ustabaşı	900	1	900	10.802	10.802	Hayır
İşçi	538	16	8.608	6.456	103.296	Hayır
Güvenlik Elemanı	538	3	1.614	6.456	19.368	Evet
Ön Muhasebe Sorumlusu	635	1	635	7.625	7.625	Hayır
Temizlik Personeli	538	1	538	6.456	6.456	Hayır
Teknik Bakım İşçisi	582	1	582	6.990	6.990	Hayır
Mutfak Personeli	538	1	538	6.456	6.456	Hayır
Depo Sorumlusu	635	2	1.271	7.625	15.250	Hayır
TOPLAM (Dolar)	10.190	32	20.925	122.282	251.097	

4. FİNANSAL ANALİZ

4.1 Sabit Yatırım Tutarı

Sabit sermaye yatırım tutarı, gerçekleştirilecek yatırım için katlanmak zorunda olunan harcamaların toplamını ifade etmektedir. Bina, arsa, tesis, makine gibi sabit yatırım harcamalarının yanı sıra bunların kullanılabilmesi için hammadde, işgücü, idari maliyetler, bakım-onarım, genel giderler, beklenmeyen giderler gibi birtakım diğer maliyetleri de kapsamaktadır. Aşağıda hedeflenen yatırımın sabit sermaye yatırımları hesaplanmıştır.

4.1.1 İnşaat Maliyeti

Alan dağılımına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır. İnşaat maliyeti alan dağılımı ve toplam kapalı alan üzerinden hesaplanmıştır.

Tablo 38 - Kapalı Alan Dağılımı-İdari Alan

Yatırım Yeri Kapalı Alan Dağılımı	Alan Büyüklüğü (m²)
Hol 2.kat-İdari bölüm	60
Koridor 2.kat-İdari bölüm	30
Ofis 2.kat-İdari bölüm	60
Ofis 2.kat-İdari bölüm	60
Ofis 2.kat-İdari bölüm bay WC	10
Ofis 2.kat-İdari bölüm bayan WC	10
Müdür Odası 2.kat-İdari bölüm	70
Müdür Odası 2.kat-İdari bölüm WC banyo	10
Soyunma Odası bayan	80
Soyunma Odası bay	80
WC ve duş bay	30
WC bayan	30
Yemekhane ve mutfak	200
Giriş Holü	60
Toplam	790

Tablo 39 - Kapalı Alan Dağılımı-Üretim Alanı

Yatırım Yeri Kapalı Alan Dağılımı	Alan Büyüklüğü (m²)
Üretim Alanı	3.610
Soğuk Koridor	390
Soğuk Hava Deposu /Sarımsak Muhafaza	2.160
Soğuk Hava Deposu /Dondurulmuş Ürün Muhafaza	280
Şok Odası	70
Toplam	6.510
GENEL TOPLAM	7.300

İnşaat maliyeti hesaplamalarında bölgedeki imar emsal oranı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı III. Sınıf A grubu yapılar birim poz fiyatları esas alınmıştır.

Tablo 40 - Bina İnşaatı Toplam Maliyeti

Bina İnşaatı Toplam Maliyeti (Dolar)	Değerler
İnşaat Yapımı m ² Birim Maliyeti (Prefabrik Birim Poz Fiyatları) (Dolar)	141,21
Kapalı Alan Büyüklüğü (Brüt m ²)	7.300,00
Bina İnşaatı (Dolar)	1.030.808,73

4.1.2 Makine ve Ekipman Maliyeti

Aşağıdaki tabloda makinelerin listesi, birim fiyatları ve toplam tutarı yer almaktadır. Makine adetleri belirlenirken tesisin tam kapasitedeki üretim düzeyi dikkate alınmıştır. Makine fiyatları, üretici firmalarla yapılan görüşmeler yoluyla edinilmiştir.

Tablo 41 - Makineler

Makineler	Birim	Miktar	Birim Fiyat (Dolar)	Toplam (Dolar)
Hb-T-2400 Taban Fırçalamalı Hijyen Bariyeri (Diz Kumandalı Evyeli)	Adet	1	3.016,69	3.016,69
Sandık Devirme Ünitesi	Adet	1	12.127,78	12.127,78
Besleme Elevatörü	Adet	1	5.259,12	5.259,12
Kalite Seçme Konveyörü	Adet	1	7.703,98	7.703,98
Sap Kesme Makinası	Adet	1	14.961,49	14.961,49
Kalibre Makinası	Adet	1	19.948,65	19.948,65
4 Kafalı Terazi	Adet	1	38.054,60	38.054,60
Fileleme Makinesi	Adet	1	57.010,86	57.010,86
Çıkış Konveyörü	Adet	1	2.959,88	2.959,88
Döner Masa	Adet	1	4.000,58	4.000,58
Kompresör	Adet	1	7.103,72	7.103,72
Jeneratör	Adet	1	18.958,41	18.958,41
Sarımsak Kafa Parçalama	Adet	2	14.961,49	29.922,98
Sarımsak Zar Soyma	Adet	3	12.966,62	38.899,87
Yıkama Makinası	Adet	1	22.940,95	22.940,95
Renk Ayırma Makinası	Adet	1	41.892,17	41.892,17
Sap Kesme Makinası	Adet	2	14.961,49	29.922,98
Kalibre Makinası	Adet	1	19.948,65	19.948,65
Ambalaj Paketleme Makinası	Adet	1	44.884,47	44.884,47
Sarımsak Dilimleme Makinesi (500 Kg/Saat)	Adet	1	3.337,61	3.337,61
Giriş Konveyörü	Adet	1	1.925,55	1.925,55
Çıkış Konveyörü	Adet	1	1.925,55	1.925,55
Kurutma Makinesi	Adet	1	49.871,63	49.871,63
Öğütme Makinesi/ Değirmen	Adet	1	5.134,79	5.134,79
Paneller	m ²	3175,2	29,60	93.982,15
Panel Aksesuarları	m ²	3175,2	5,92	18.796,43
Sürgülü Kapılar	Adet	6	1.479,94	8.879,64
Seksiyonel Kapı	Adet	1	2.249,51	2.249,51
LED Aydınlatma Sistemi	Set	1	10.269,58	10.269,58
Frigoblock Crs/2X1540 Sz (Kondenser ve Evaporatör Dahil)	Set	2	42.835,40	85.670,80
Soğutma Sistemi Montaj Malzemeleri	Set	1	22.857,89	22.857,89
Ultrasonik Nemlendirme Cihazı	Adet	12	1.846,97	22.163,59
Havalandırma ve Otomasyon Sistemi	Set	1	73.511,42	73.511,42
12 Cm Kalınlıkta, Kilitli, Duvar + Tavan, Soğuk Depo Panelleri. Her İki Yüzeyi Polyester Özellikte Sac.	m ²	624	19,77	12.335,82

15 Cm Kalınlıkta, Kilitli, Duvar + Tavan, Soğuk Depo Panelleri. Her İki Yüzeyi Polyester Özellikte Sac.	m ²	247	22,73	5.615,37
İç Hijyenik, Dış Köşe L ve Zemin U Aksesuarlar	m ²	871	0,99	860,94
Panel Montaj Sarf Malzemeleri (Köpük, Silikon, Perçin, Vida vs.)	m ²	871	0,99	860,94
(Pfı Marka) 220 X 280(H)Cm Net Geçişli, Poly-Poly, Sürgülü Soğuk Depo Kapısı	Adet	2	1.729,78	3.459,56
(Pfı Marka) 220 X 280(H)Cm Net Geçişli, Poly-Poly, Sürgülü Şok Depo Kapısı	Adet	1	2.322,85	2.322,85
Alüminyum Tavan Askırayı (Tahmini Metraj)	m	60	14,83	889,60
400X400 Seksiyonel Kapı	Adet	1	2.718,23	2.718,23
Yükleme Köprüğü	Adet	1	889,60	889,60
Hidrolik Rampa	Adet	1	2.471,12	2.471,12
Sadece Soğuk Depolar İçin Zemin İzolasyon (Xps) 5+5=10Cm	m ²	624	7,91	4.934,33
Sıcaklık İzleme (Isı Takip) Otomasyonu	Adet	1	2.174,58	2.174,58
(-18 °C) Donuk Depolar Soğutma Ünitesi	Adet	2	11.169,45	22.338,90
Şok Odası Soğutma Ünitesi	Adet	1	16.803,59	16.803,59
TOPLAM (Dolar)				898.769,38

4.1.3 Demirbaş Maliyeti

Aşağıdaki tabloda demirbaş fiyatları verilmiştir. Demirbaş fiyatları, muhtemel satıcı firmalarla yapılan görüşmeler yoluyla edinilmiştir.

Tablo 42 - Demirbaşlar

Demirbaşlar	Adet	Birim Fiyat (Dolar)	Toplam (Dolar)
Çalışma Masası ve Koltuğu	7	385,11	2.695,76
Bilgisayar	7	706,03	4.942,23
Tarayıcı/Fotokopi Özellikli Çok Fonksiyonlu Yazıcı	1	834,40	834,40
Evrak Dolabı	9	121,95	1.097,56
8 Kişilik Toplantı Masası ve Sandalyeleri	1	282,41	282,41
Misafir Koltuk Takımı	1	295,25	295,25
Yazıcı	1	96,28	96,28
Plastik Palet	300	10,91	3.273,43
Personel Soyunma Dolabı	3	474,97	1.424,90
TOPLAM (Dolar)			14.942,23

4.1.4 Taşıt Maliyeti

Taşıtların fiyatları araç türlerine göre farklı marka ve modellerin sıfır araçlar için yayınladıkları internet fiyatları baz alınarak hesaplanmıştır.

Tablo 43 - Taşıtlar

Taşıtlar	Adet	Birim Fiyat (Dolar)	Toplam (Dolar)
Yük Taşıma Forklifti	2	14.539,02	29.078,05
İşçi Servis Aracı	1	29.910,14	29.910,14
Pazarlama ve Satış Aracı	2	17.317,07	34.634,15
Soğuk Muhafazalı Frigoblok Araç	1	38.510,91	38.510,91
TOPLAM (Dolar)			132.133,25

4.1.5 Arazi Bedeli/Kamulaştırma Bedeli

Arazi alım maliyeti bulunmamakta olup aşağıdaki tabloda arazi büyüklüğüne ilişkin bilgi yer almaktadır.

Tablo 44 - Arazi Alımına İlişkin Veriler

Arazi Alımına İlişkin Veriler	Değer	Açıklama
Arazi Büyüklüğü (m ²)	7.300	Arazi alanının büyüklüğü; kurulması planlanan tesis büyüklüğüne, yaklaşık emsal oranına ve gelecekteki büyüme planına uygun olarak hesaplanmıştır.
Toplam Arazi Bedeli (Dolar)		Arazi gideri hesaplanmamıştır.

4.1.6 Toplam Sabit Yatırım Tutarı

Aşağıdaki tabloda sabit yatırım tutarlarının özeti verilmiştir.

Tablo 45 - Sabit Yatırım Kalemleri

Sabit Yatırım Kalemleri	Maliyetler (Dolar)	Giderle İlgili Açıklama
Etüt, Proje, Mühendislik ve Kontrollük	10.308,09	Bina inşaat giderinin 1,00% kadarlık kısmı öngörülmüştür.
İnşaat Giderleri	1.030.808,73	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı güncel birim poz fiyatlarına göre hesaplanmıştır.
Makineler	898.769,38	Yatırım kapsamında alınması planlanan makineler hedeflenen kapasiteye uygun olarak hesaplanmıştır.
Taşıtlar	132.133,25	Yatırım sürecinde alınacak taşıtların toplam maliyetini yansıtmaktadır.
Demirbaş	14.942,23	Alınacak demirbaşların toplam tutarı belirtilmiştir.
Montaj	32.893,62	Makinelerin montaj giderleridir.
Sigorta	2.061,71	Bina inşaatı, makine ve taşıt giderinin 0,10% kadarlık kısmı öngörülmüştür.
Personel (Yıllık)	35.128,69	Yatırım döneminde istihdam edilecek personellerin toplam brüt ücretleridir.
Pazarlama ve Satış	3.851,09	Yatırım döneminde yapılacak tanıtım ve reklam çalışmalarını içermektedir.
Mali Müşavir	1.540,44	SMMMO güncel ücret tarifesine göre belirtilmiştir.
Hukuk Müşaviri	3.080,87	Barolar Birliği güncel tarifesine göre belirtilen ücrettir.
Telefon	46,21	Ses operatörlerinin güncel tarifeleri ve tahmini hat sayısı baz alınmıştır.
Araç Yakıt	125,67	Yatırım dönemindeki araç yakıt giderleridir.
Genel Giderler	10.828,45	Toplam maliyetlerin 0,50% kadarlık tutarı hesaplanmıştır. Kargo, bankacılık masrafları, yemek, ağırlama, ikramlar, kırtasiye, her türlü sarf giderler vb. içermektedir.
Beklenmeyen Giderler	21.765,18	Tablodaki diğer maliyetlerin 1,00% kadarlık tutarı hesaplanmıştır.
Toplam Tutar (Dolar)	2.198.283,62	

*Elektrik, su gibi idari giderler genel giderler kaleminden karşılanacaktır. Bu sebeple ayrı bir maliyet olarak belirtilmemiştir.

4.2 Yatırımın Geri Dönüş Süresi

Türkiye’de gıda sektöründe hazır gıda imalatı yapan firmaların farklı ürün ve kapasitede üretim gerçekleştirmesinden dolayı firmalara ait tahmini yatırım geri dönüş süresinin planlanan yatırım ile kıyaslanması doğru sonuçlar vermeyecektir. Bu nedenle ön fizibilite formatının Ek-1’inde verilen hesaplamalara göre 2.587.651,51 Dolar (Sabit Yatırım Maliyeti + İşletme Sermayesi + KDV) Dolar tutarındaki toplam yatırım maliyetinin 2,52 yıllık bir sürede geri döneceği hesaplanmıştır.

5. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ

5.1 Projenin Çevresel Etkisi

Yatırım projelerinin önemli ekonomik ve sosyal sonuçlar doğurabilecek istenmeyen olumsuz çevresel etkileri olabilmektedir. Projenin çevreye olabilecek olumlu veya olumsuz tüm etkileri çevresel analiz kapsamında değerlendirilmektedir. Bu bölümde çevresel analiz kapsamında belirlenen olumlu ve olumsuz etkileri incelenmiştir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalardır (T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020). Yani ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmadan çevre değerlerinin ekonomik politikalar karşısında korunmasıdır.

ÇED Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Ek-1 listesinde yer alan veya Ek-2 listesinde yer alıp çevresel etki değerlendirmesi gereklidir kararı verilen faaliyetler ÇED yönetmeliğinin Ek-3’ünde yer alan formata göre hazırlanması gerekmektedir. Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Ek-2 listesinde yer alan faaliyetler ise bulunduğu ile göre o ilin valiliğine ya da bakanlığa Ek-4’de yer alan formata göre proje tanıtım dosyası hazırlamak ve sunmakla yükümlüdürler.

Ayrıca ÇED yönetmeliğinin 26. Maddesi gereğince ÇED başvuru dosyası, ÇED raporu veya Proje tanıtım dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlar bakanlıktan yeterlilik belgesi almakla yükümlüdürler.

ÇED Yönetmeliği Ek-I ve Ek-II kapsamında yer almayan ve herhangi bir surette bu durumunu belgelemek isteyenlerin (Muafiyet veya Kapsam Dışı Yazısı Almak İsteyenlerin) ilgili İl Müdürlüklerine yapacakları başvuru kapsamında muafiyet/kapsam dışı yazısı düzenlenmektedir.

Yatırımı planlanan Sarımsak İşleme Tesisi ÇED yönetmeliğinin Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer almamaktadır. Bu nedenle İl Müdürlüğünden sadece “Muafiyet ve Kapsam Dışı” yazısı almak yeterli olacaktır.

5.2 Projenin Sosyal Etkileri

Projenin gerçekleştirilmesi için yapılması gereken birçok analiz vardır ve ilgili bölümlerde analizler hakkında çalışmalar ve bu çalışmaların sonuçları verilmiştir. Bir diğer çalışma ise sosyal etki kapsamında yapılan analizdir.

Bu bölümde yatırımın gerçekleşmesi durumunda bölgede yaratacağı sosyal etkilere yer verilmiştir. Yatırım bölgenin rekabet sıralamasında öncelikli sektörlerden biri olan gıda sektörünün 11. Kalkınma Planı ve benzer stratejik planlarla ortaya konan hedeflere uygun olarak yapının etkinleştirilmesi suretiyle sorunların üstesinden gelinmesine katkı sağlayacaktır.

Sürdürülebilir kalkınma, ekonomik ve sosyal kalkınma ile çevre boyutlarını içeren çok yönlü bir terimdir. Günümüzde yatırım ve yatırım araçlarına olan ihtiyaç gün geçtikçe artmakta ve bu ihtiyacın karşılanması sürdürülebilir kalkınma adına önem taşımaktadır. Sürdürülebilir kalkınma için ülke politika ve stratejilerine yönelik oluşturulmuş planlar kapsamında gerekli yatırımların yapılması hem yatırımın yapıldığı bölgenin hem de ülke ekonomilerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır. Gelişen ülke ekonomisi ile statü farklılıkları azalarak toplumun refah ve huzuru artacaktır. Bu nedenle yatırımların gerçekleşmesinin sosyoekonomik kalkınma ve gelişmeye katkı sağlaması beklenmektedir.

Yatırımın bir diğer etkisi ise bölgedeki istihdama sağlanan katkıdır. Günümüzde işsizliğin giderek artmaktadır. Yatırım sayesinde kurulacak olan tesiste personel ihtiyacı doğacağı için yeni istihdam alanları da oluşacaktır. Yatırım özelinde işsizlik sayısında düşüş sağlanacaktır. İstihdamla birlikte ekonomik anlamda dolaylı olarak etki yaşanacaktır. Yani istihdam olan birey birçok alanda bu istihdamdan elde ettiği geliri harcama yoluna gidecek ve farklı sektörlerde zincirleme bir ekonomik hareketlilik görülecektir. Örneğin; bu istihdam sayesinde düzenli gelire sahip kişi birçok sektörde kazandığı parayı harcayacağı için genel anlamda bölge ekonomisine ve sonuç olarak da ülke ekonomisine katkı sağlanacaktır.

Aşağıdaki tabloda istihdam edilecek personellerin adam/ay hesaplaması verilmiştir. Hesaplanan değerler personellerin yatırım yılı dâhil olmak üzere ilk faaliyet yılı itibarıyla istihdam düzeyini göstermektedir. Bununla birlikte hesaplamada her bir pozisyonda istihdam edilen kişi sayısı göz önünde bulundurulmuştur.

Tablo 46 - Yatırımın İstihdam Etkisi

Pozisyon	Pozisyon Türü	Personel Sayısı	Yıllık Adam / Ay Sayısı	Personel Durumu
Genel Müdür	Beyaz Yaka	1	24	Kalıcı
Sekreter İdari İşler Sorumlusu	Beyaz Yaka	1	12	Kalıcı
Satış Pazarlama Sorumlusu	Beyaz Yaka	1	13	Kalıcı
Üretim Müdürü	Beyaz Yaka	1	13	Kalıcı
Mühendis	Beyaz Yaka	2	24	Kalıcı
Ustabaşı	Mavi Yaka	1	12	Kalıcı
İşçi	Mavi Yaka	16	192	Kalıcı
Güvenlik Elemanı	Mavi Yaka	3	51	Kalıcı
Ön Muhasebe Sorumlusu	Beyaz Yaka	1	12	Kalıcı
Temizlik Personeli	Mavi Yaka	1	12	Kalıcı
Teknik Bakım İşçisi	Mavi Yaka	1	12	Kalıcı
Mutfak Personeli	Mavi Yaka	1	12	Kalıcı
Depo Sorumlusu	Mavi Yaka	2	24	Kalıcı

Yatırım kapsamında toplam 32 personel istihdam edilmesi planlanmaktadır. Buna göre yatırım yılı dâhil ilk faaliyet yılı itibarıyla sağlanacak istihdamın adam ay sayısı toplamı 413 olarak görülmektedir. İstihdam edilen personellerin 7'si beyaz yaka 25'i ise mavi yaka personellerden oluşmaktadır. Personellerin kalıcı ve geçici olarak istihdam edilme durumu da tabloda yer almaktadır.

KAYNAKLAR

- Akan, S. (2014). *Sarımsak Allium sativum L. Tüketiminin İnsan Sağlığına Yararları*.
- Çakmakçı, S., & Gündoğdu, E. (2005). *Sarımsak: Bileşimi, Gıda Sanayiinde Kullanımı ve Sağlık Üzerine Etkileri*.
- Gürbüz, İ. B. (2014). Küçük Aile İşletmelerinde Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştirme ve Pazarlama Olanakları. *Ulusal Aile Çiftliği Sempozyumu*. Ankara.
- KOSGEB. (2020). *KOSGEB*.
https://www.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/KOB%C4%B0%20F%C4%B0nansman%20Destek%20Programi/KOBİ%CC%87_Finansman_Destek_Program%C4%B1.pdf
 adresinden alındı
- Koyuncu, M. (2012). Sarımsağın Tarihçesi, Kullanım Alanları, Faydaları. *Taşköprü Sarımsak Paneli*. Kuzry Anadolu Kalkınma Ajansı.
- T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2020). *T.C Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*. <https://www.csb.gov.tr/> adresinden alındı
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2020). *Yatırım Teşvik Sistemi Yatırımlarda Devlet Yardımları*. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.
- TOBB. (2013). *Türkiye Tarım Sektörü Raporu*.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi*. (2020). 2020 tarihinde <https://www.tim.org.tr/tr/default> adresinden alındı
- www.drdatastats.com*. (2020). <https://www.drdatastats.com/> adresinden alındı
- www.fao.org*. (2020). <http://www.fao.org> adresinden alındı
- www.freepik.com*. (2020). <https://www.freepik.com/> adresinden alındı
- www.gapteyap.org*. (2020). <https://www.gapteyap.org/> adresinden alındı
- www.gaziantep.gov.tr*. (2020). <http://www.gaziantep.gov.tr/> adresinden alındı
- www.gumruk.com.tr*. (2020). <https://www.gumruk.com.tr/> adresinden alındı
- www.halfiyatları.net*. (2020). <https://www.halfiyatları.net/> adresinden alındı
- www.mgm.gov.tr*. (2020). <https://www.mgm.gov.tr/> adresinden alındı
- www.tarimziraat.com*. (2020). <https://www.tarimziraat.com/> adresinden alındı
- www.tcmb.gov.tr*. (2020). <https://www.tcmb.gov.tr/> adresinden alındı
- www.tobb.org.tr*. (2020). <http://tobb.org.tr/> adresinden alındı
- www.tr.climate-data.org*. (2020). <https://tr.climate-data.org/> adresinden alındı
- www.trademap.org*. (2020). <https://www.trademap.org/> adresinden alındı

Ek- 1: Fizibilite Çalışması İçin Gerekli Olabilecek Analizler

Yatırımcı tarafından hazırlanacak detaylı fizibilitede, aşağıda yer alan analizlerin asgari düzeyde yapılması ve makine-teçhizat listesinin hazırlanması önerilmektedir.

- **Ekonomik Kapasite Kullanım Oranı (KKO)**

Sektörün mevcut durumu ile önümüzdeki dönem için sektörde beklenen gelişmeler, firmanın rekabet gücü, sektördeki deneyimi, faaliyete geçtikten sonra hedeflediği üretim-satış rakamları dikkate alınarak hesaplanan ekonomik kapasite kullanım oranları tahmini tesis işletmeye geçtikten sonraki beş yıl için yapılabilir.

Ekonomik KKO= Öngörülen Yıllık Üretim Miktarı /Teknik Kapasite

- **Üretim Akım Şeması**

Fizibilite konusu ürünün bir birim üretilmesi için gereken hammadde, yardımcı madde miktarları ile üretimle ilgili diğer prosesleri içeren akım şeması hazırlanacaktır.

- **İş Akış Şeması**

Fizibilite kapsamında kurulacak tesisin birimlerinde gerçekleştirilecek faaliyetleri tanımlayan iş akış şeması hazırlanabilir.

- **Toplam Yatırım Tutarı**

Yatırım tutarını oluşturan harcama kalemleri yıllara sari olarak tablo formatında hazırlanabilir.

- **Tesis İşletme Gelir-Gider Hesabı**

Tesis işletmeye geçtikten sonra tam kapasitede oluşturması öngörülen yıllık gelir gider hesabına yönelik tablolar hazırlanabilir.

- **İşletme Sermayesi**

İşletmelerin günlük işletme faaliyetlerini yürütebilmeleri bakımından gerekli olan nakit ve benzeri varlıklar ile bir yıl içinde nakde dönüşebilecek varlıklara dair tahmini tutarlar tablo formunda gösterilebilir.

- **Finansman Kaynakları**

Yatırım için gerekli olan finansal kaynaklar; kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynakların toplamından oluşmaktadır. Söz konusu finansal kaynaklara ilişkin koşullar ve maliyetler belirtilebilir.

- **Yatırımın Kârlılığı**

Yatırımı değerlendirmede en önemli yöntemlerden olan yatırımın kârlılığının ölçümü aşağıdaki formül ile gerçekleştirilebilir.

Yatırımın Kârlılığı= Net Kâr / Toplam Yatırım Tutarı

- **Nakit Akım Tablosu**

Yıllar itibariyle yatırımda oluşması öngörülen nakit akışını gözlemek amacıyla tablo hazırlanabilir.

- **Geri Ödeme Dönemi Yöntemi**

Geri Ödeme Dönemi Yöntemi kullanılarak hangi dönem yatırımın amorti edildiği hesaplanabilir.

- **Net Bugünkü Değer Analizi**

Projenin uygulanabilir olması için, yıllar itibariyle nakit akışlarının belirli bir indirgeme oranı ile bugünkü değerinin bulunarak, bulunan tutardan yatırım giderinin çıkarılmasıyla oluşan rakamın sıfıra eşit veya büyük olması gerekmektedir. Analiz yapılırken kullanılacak formül aşağıda yer almaktadır.

$$NBD = \sum_{t=0}^n \frac{NAt}{(1+k)^t}$$

NAt : t. Dönemdeki Nakit Akışı

k: Faiz Oranı

n: Yatırımın Kapsadığı Dönem Sayısı

- **Cari Oran**

Cari Oran, yatırımın kısa vadeli borç ödeyebilme gücünü ölçer. Cari oranın 1,5-2 civarında olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Likidite Oranı, yatırımın bir yıl içinde stoklarını satamaması durumunda bir yıl içinde nakde dönüşebilecek diğer varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilme gücünü gösterir. Likidite Oranının 1 olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

$$\text{Likidite Oranı} = \frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Söz konusu iki oran, yukarıdaki formüller kullanılmak suretiyle bu bölümde hesaplanabilir.

- **Başabaş Noktası**

Başabaş noktası, bir firmanın hiçbir kar elde etmeden, zararlarını karşılayabildiği noktayı/seviyeyi belirtir. Diğer bir açıdan ise bir firmanın, giderlerini karşılayabildiği nokta da denilebilir. Başabaş noktası birim fiyat, birim değişken gider ve sabit giderler ile hesaplanır. Ayrıca sadece sabit giderler ve katkı payı ile de hesaplanabilir.

$$\text{Başabaş Noktası} = \frac{\text{Sabit Giderler}}{(\text{Birim Fiyat} - \text{Birim Değişken Gider})}$$

Ek-2: Yerli/İthal Makine-Teçhizat Listesi

İthal Makine/ Teçhizat Adı	Miktarı	Birimi (Adet, Kg, vb.)	F.O.B Birim Fiyatı	Birim Maliyeti (KDV Hariç, TL)	Toplam Maliyeti (KDV Hariç, TL)	İlgili Olduğu Faaliyet Adı

Yerli Makine/ Teçhizat Adı	Miktarı	Birimi (Adet, Kg, vb.)	Birim Maliyeti (KDV Hariç, TL)	Toplam Maliyeti (KDV Hariç, TL)	İlgili Olduğu Faaliyet Adı

Adres: İncilipınar Mahallesi, Muammer Aksoy Bulvarı, Vakıflar Güven İş
Merkezi Kat:2-3 Şehitkamil Gaziantep/TÜRKİYE 27060
Tel: +90(342) 231 0701
E-Posta: info@ika.org.tr

ISBN

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz